

Strasbourg, den 13.6.2023
COM(2023) 316 final

2023/0179 (NLE)

Forslag til

RÅDETS HENSTILLING

om udvikling af rammebetingelser for den sociale økonomi

{SWD(2023) 208 final}

BEGRUNDELSE

1. BAGGRUND FOR FORSLAGET

• Forslagets begrundelse og formål

Den europæiske søjle for sociale rettigheder fungerer som et kompas, der udstikker kursen for at opnå et **stærkt socialt Europa**, der er **retfærdigt, inkluderende**, og **hvor alle har mulighed for at trives**. Fuldførelsen af de specifikke foranstaltninger, der er fastsat i handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder, kræver en fælles indsats fra EU-institutionerne, nationale, regionale og lokale myndigheder, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet.

Udfordringer såsom klimaændringer, digitalisering, voksende uligheder og demografiske forandringer har foranlediget Den Europæiske Union (EU) til at udvikle politikker, der har til formål at bane vejen for en retfærdig, **bæredygtig og inkluderende omstilling** med den europæiske grønne pagt¹ i centrum. De **vidtrækkende konsekvenser** af covid-19-pandemien og Ruslands angrebskrig mod Ukraine har understreget det presserende behov for denne omstilling.

Socialøkonomiske enheder, som beskæftiger omkring 13,6 millioner mennesker i EU², står i spidsen for denne omstilling. De har vist en bemærkelsesværdig evne til at fremme **modstandsdygtige og inkluderende samfund** og **forretningsmodeller, demokratisk deltagelse** og en **økonomi, der tjener alle**. De yder også et vigtigt bidrag til BNP i lande med de mest udviklede socialøkonomiske strukturer³.

Socialøkonomien er et paraplybegreb, der dækker en bred vifte af private enheder, der prioriterer mennesker, sociale og miljømæssige årsager frem for fortjeneste. Selv om anvendelsesområdet og de termer, der anvendes til at beskrive begrebet socialøkonomi, kan variere afhængigt af nationale traditioner, omfatter det typisk **kooperativer, gensidige selskaber, foreninger** (herunder velgørende organisationer), **fonde** og **sociale foretagender**. Ud over at sætte mennesker og planeten i første række deler disse enheder andre centrale principper, herunder geninvestering af overskud i aktiviteter, der tjener den kollektive interesse eller samfundet, og demokratisk og/eller deltagerorienteret forvaltning.

Forslaget til Rådets henstilling om udvikling af rammebetingelser for den sociale økonomi blev bebudet i Kommissionens **handlingsplan for den sociale økonomi**⁴ i 2021. I handlingsplanen foreslog Kommissionen specifikke skridt, der skal tages inden 2030 for at sætte skub i social innovation, fremme den sociale økonomi og dens forretnings- og organisationsmodeller og øge dens forandringskraft for økonomien og samfundet. Der fokuseres på at sætte den sociale økonomi i stand til at vokse ved at **skabe gunstige betingelser, lette opstart og skalering** og **øge bevidstheden** om dens potentiale.

¹ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "Den europæiske grønne pagt" (COM(2019) 640 final).

² Tal for EU-28. Jf. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, J. L. Monzon, R. Chaves, *Recent evolutions of the Social Economy in the European Union*, 2017, s. 66.

³ F.eks. 10 % af BNP i Frankrig, <https://www.economie.gouv.fr/leconomie-sociale-et-solidaire>.

⁴ Meddelelse fra Kommissionen, "Opbygning af en økonomi, der tjener alle: en handlingsplan for den sociale økonomi" (COM(2021) 778 final).

Handlingsplanen er blevet hilst velkommen af Europa-Parlamentet i en beslutning⁵. Den er i overensstemmelse med Rådets konklusioner fra 2015 om fremme af den sociale økonomi som en central drivkraft for den økonomiske og sociale udvikling i Europa⁶, hvori der blev opnået enighed om betydningen af at fremme den sociale økonomi, og Kommissionen blev opfordret til at træffe foranstaltninger til at sætte skub i udviklingen af sektoren.

Den sociale økonomis merværdi

Socialøkonomien kan spille en vigtig rolle i håndteringen af en lang række samfundsmæssige udfordringer. Ved at udnytte sine stærke sider, såsom at **skabe kvalitetsjob, fremme social inklusion og inklusion på arbejdsmarkedet** og **fremme bæredygtig udvikling**, har den sociale økonomi potentiale til at bidrage til at realisere [den europæiske søjle for sociale rettigheder](#) og dens centrale principper om **lige muligheder og adgang til arbejdsmarkedet, rimelige arbejdsvilkår** og **social beskyttelse og inklusion**. Den sociale økonomi kan navnlig spille en vigtig rolle med hensyn til at nå de ambitiøse **overordnede EU-mål for 2030** i handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder om at have mindst 78 % af befolkningen i alderen 20-64 år i beskæftigelse og mindst 60 % af alle voksne i uddannelse hvert år samt at reducere antallet af personer, der er i risiko for fattigdom eller social udstødelse, med mindst 15 millioner, hvilket bidrager til de nationale forpligtelser, som medlemsstaterne har indgået for at nå disse mål⁷.

Det gør den ved at skabe job og økonomiske muligheder, der hjælper **unge og ældre og dårligt stillede grupper** (såsom langtidsløse, personer med psykisk eller fysisk dårligt helbred, inaktive, lavtuddannede, personer med handicap og personer med indvandrerbaggrund eller racemæssig eller etnisk minoritetsbaggrund, herunder romaer) med at blive **integreret på arbejdsmarkedet** og i samfundet. Samtidig fremmer den **rimelige arbejdsvilkår** ved at inddrage medarbejderne i ledelse og beslutningstagning. Dette er særlig vigtigt, da disse grupper ofte står over for en særlig høj risiko for fattigdom eller social udstødelse. De muligheder, som socialøkonomien tilbyder, især i samarbejde med almindelige virksomheder, kan også være et **springbræt til andre sektorer på arbejdsmarkedet**. Socialøkonomien beskæftiger også en stor andel af kvinder⁸ og leverer tjenester, der hjælper kvinder med at komme ind på arbejdsmarkedet, f.eks. børnepasning. Forslaget bidrager derfor til strategien for **ligestilling mellem kønnene 2020-2025**⁹, som har til formål at fjerne kønsskævhederne på arbejdsmarkedet og opnå ligestilling på tværs af forskellige økonomiske sektorer.

Ved at skabe beskæftigelsesmuligheder, der er skræddersyet til den enkeltes og den lokale økonomis behov, og ved at tilbyde uddannelses- og omskolingsmuligheder kan

⁵ Europa-Parlamentets beslutning af 6. juli 2022 om EU's handlingsplan for den sociale økonomi (2021/2179 (INI)).

⁶ Rådets konklusioner om fremme af den sociale økonomi som en central drivkraft for økonomisk og social udvikling (15071/15).

⁷ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget "Handlingsplan for den europæiske søjle for sociale rettigheder" (COM(2021) 102 final).

⁸ I nogle lande er procentdelen betydeligt højere end i den almindelige private sektor eller endda i den offentlige sektor. I Frankrig f.eks. udgør andelen af kvinder 40 % af de personer, der arbejder i den private sektor (ekskl. socialøkonomien), og 63 % af personerne i den offentlige sektor, hvorimod andelen af kvinder i socialøkonomien er 68 %. CNCRESS, *État des lieux de l'égalité femmes-hommes dans l'Économie Sociale et Solidaire*, 2019, s. 6.

⁹ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "Et EU med ligestilling: strategi for ligestilling mellem mænd og kvinder 2020-2025" (COM(2020) 152 final).

socialøkonomiske enheder hjælpe arbejdstagerne med at **udvikle de færdigheder og den viden, der er nødvendig for at reagere på ændringerne på arbejdsmarkedet**. Dette er særlig relevant i forbindelse med den dobbelte omstilling. Kompetenceudvikling kan potentielt afhjælpe manglen på arbejdskraft og bidrage til den samlede økonomiske vækst. F.eks. tilbyder socialøkonomiske enheder ofte oplæring på arbejdspladsen og arbejdsbaserede læringsprogrammer, som drager fordel af den videndelingskultur, der stammer fra den kollektive og kollaborative etik i sektoren. Nogle socialøkonomiske enheder tilbyder kurser i digitale og grønne færdigheder, som er tilgængelige for dårligt stillede grupper, og bidrager derved til en mere retfærdig omstilling.

Takket være socialøkonomiske enheders bottom-up-tilgang, hvor de er tæt på lokalsamfund, borgere og de problemer, de står over for, har enhederne et stort potentiale til at fungere som **socialt innovatorer** og finde løsninger, der kan opskaleres og/eller kopieres og bidrage til systemiske sociale forandringer. Den sociale økonomi kan finde innovative måder at levere væsentlige sociale tjenester på som supplement til de offentlige tjenester, der tilbydes på nationalt plan, ved at stræbe efter at **levere personorienterede sociale tjenesteydelser af høj kvalitet på en sammenhængende og omkostningseffektiv måde**. Socialøkonomiske enheder kan f.eks. være vigtige partnere for offentlige myndigheder med hensyn til at levere plejetjenester af høj kvalitet som anerkendt i den europæiske plejestrategi¹⁰.

Socialøkonomien kan også støtte EU's industristrategi¹¹. Strategien beskriver de udfordringer, som de 14 industrielle økosystemer står over for, herunder økosystemet "nærøkonomi og social økonomi", med henblik på at opnå den dobbelte omstilling og øge modstandsdygtigheden. Socialøkonomiske enheder har et stort potentiale til at **udvikle bæredygtige produkter og tjenester og benytte inkluderende forretningsmodeller**. Pionereksempler omfatter energifællesskaber og -kooperativer, økologisk landbrug, bæredygtig turisme og cirkulære produkter og tjenesteydelser. Socialøkonomiske enheder og innovatorer betragtes ofte som frontløbere i den grønne omstilling og bidrager til at gøre den mere retfærdig og inkluderende ved at forankre den i solidaritetsværdier.

Socialøkonomiske forretningsmodeller skaber **værdi for lokale økonomier og samfund** ved at fremme inklusion, modstandsdygtighed og bæredygtighed. De er stærkt rodfæstede i den lokale økonomi og har til formål at tjene det samfund, hvor de er baseret, ved at anvende begrebet stedbaseret innovation, som både udnytter de lokale ressourcer og aktiver bedst muligt og bidrager med økonomiske gevinster og indtægter til den lokale økonomi. Dette bidrager til at stimulere den lokale økonomi og genopretning ved at skabe nye forretnings- og jobmuligheder i sektorer, der er særligt relevante for disse områder. Dette omfatter landbrug og økologisk fødevarerproduktion i landdistrikter og fjerntliggende områder, i regionerne i EU's yderste periferi¹², i områder med behov for økonomisk genopretning og i den blå økonomi. Socialøkonomiske enheder kan også gavne den cirkulære økonomi ved at sætte skub i indsatsen inden for bæredygtigt produktdesign, opskalere reparation og genbrug og øge indsamlingen og genanvendelsen af affald og dermed fremme et velfungerende marked for sekundære råstoffer. Da de bidrager til at puste nyt liv i landdistrikter og fjerntliggende

¹⁰ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om den europæiske plejestrategi (COM(2022) 440 final).

¹¹ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget "Ajourføring af den nye industristrategi fra 2020: Opbygning af et stærkere indre marked til fremme af Europas genopretning" (COM(2021) 350 final).

¹² EU omfatter ni regioner i den yderste periferi — Fransk Guyana, Guadeloupe, Martinique, Mayotte, Réunion og Saint-Martin (Frankrig), Azorerne og Madeira (Portugal) og De Kanariske Øer (Spanien) — i det vestlige Atlanterhav, Caribien, Amazonskoven og Det Indiske Ocean. Der bor 4,8 mio. borgere i disse regioner.

områder, har socialøkonomiske enheder desuden potentiale til at bidrage til at afbøde de demografiske tendenser i disse regioner.

Udfordringer

Socialøkonomiens synlighed og anerkendelse på nationalt og regionalt plan er blevet forbedret i de senere år¹³. Over halvdelen af medlemsstaterne har indført målrettede retlige rammer og politikker for sociale virksomheder og/eller den sociale økonomi. Der er dog dokumentation for, at de foranstaltninger, som medlemsstaterne har truffet, **ikke altid har ført til effektive resultater**. Dette kan tilskrives:

- **manglende klarhed om og forståelse** af socialøkonomiens **principper og anvendelsesområde**
- en utilstrækkelig anerkendelse af **socialøkonomiens merværdi** for samfundet og økonomien, navnlig som reaktion på nye tendenser
- støtteforanstaltninger, der mangler konsekvens over tid og/eller unødigt begrænser socialøkonomiske enheder til specifikke aktiviteter eller typer af forretningsmodeller¹⁴
- fragmenteringen af de retlige rammer
- medlemsstaternes begrænsede administrative og politiske kapacitet
- manglen på nøjagtige data og statistikker om sektoren, hvilket begrænser forståelsen af sektorens størrelse og virkning
- mangel på skræddersyet finansiering til de forskellige faser af livscyklussen for socialøkonomiske enheder¹⁵.

Disse mangler fører til et **uudnyttet potentiale** i sektoren i mange EU-lande. F.eks. lå andelen af lønnet beskæftigelse i sektoren i 2017 på mellem 0,6 % og 9,9 % på tværs af medlemsstaterne med et EU-gennemsnit på 6,3 %¹⁶. Dette illustrerer de forskellige udviklingsniveauer i sektoren i EU.

Det er en kompleks opgave at tilpasse politikker og love til behovene i den sociale økonomi på grund af de mange forskellige enheder og alternative forretningsmodeller, som den består af, og de forskellige sektorer, de opererer i. Sociale enheder opererer f.eks. inden for landbrug, byggeri, genbrug og reparation, affaldshåndtering, energi og klima, finans- og forsikringsvirksomhed, fast ejendom, uddannelse, pleje, kunst osv.

¹³ Europa-Kommissionen, Generaldirektoratet for Beskæftigelse, Sociale Anliggender, Arbejdsmarkedsforhold og Inklusion, Carini, C., Borzaga, C., Chiomento, S., et al., *Social enterprises and their ecosystems in Europe – Comparative synthesis report*, Publikationskontoret, 2019.

¹⁴ F.eks. kan den retlige status, der egner sig til visse kategorier af sociale virksomheder, f.eks. arbejdsintegrations sociale virksomheder, i nogle lande være for restriktiv i forhold til de sociale behov, som disse organisationer skal opfylde. Desuden kan en alt for restriktiv gennemførelse af EU-regler såsom reglerne for offentlige udbud ende med at straffe socialøkonomiske enheder.

¹⁵ Finansierungsunderskuddet for sociale virksomheder i Europa blev anslået til næsten 1 mia. EUR om året, mens manglen på mikrofinansiering blev anslået til 12,9 mia. EUR om året i hele EU. Det anslås, at der blev mobiliseret mindst 2,5 mia. EUR fra EU-budgettet i programmeringsperioden 2014-2020 for at støtte den sociale økonomi, og at Kommissionens ambition er at øge støtteniveauet for perioden 2021-2027.

¹⁶ Tal for EU-28. Jf. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, J. L. Monzon, R. Chaves, *Recent evolutions of the Social Economy in the European Union*, 2017, s. 69.

Socialøkonomien påvirkes derfor af flere **horisontale og sektorspecifikke politikker og bestemmelser** såsom bestemmelserne om arbejdsmarkedspolitik, sundheds- og plejetjenester, uddannelse, erhvervsuddannelse, beskatning, offentligt udbud, konkurrence, industri, lokal og regional udvikling og territorielt samarbejde. Som følge heraf kræver en effektiv støtte til den sociale økonomi en vidtfavnende tilgang, der tager hensyn til alle de indbyrdes forbundne aspekter, der har indvirkning på sektoren.

Formålet med forslaget

For at udnytte socialøkonomiens potentiale effektivt kræver det både **tilpasning af de retlige rammer** og **målrettede politikker** fra de offentlige myndigheders side¹⁷. Desuden er en effektiv organisation af **administrative og institutionelle strukturer** afgørende for at forstå sektorens specifikke behov og lette kommunikationen med dens interessenter.

For at tackle kompleksiteten af denne opgave har Kommissionen i årenes løb udviklet retningslinjer og ressourcer til offentlige myndigheder om en række emner. Eksempler herpå er vejledningen [Sociale hensyn ved indkøb](#), rapporten [Making socially responsible public procurement work](#), vejledningen [manual for legal frameworks for social enterprises](#), politiske oplæg om [måling af social indvirkning](#) og [cirkulær økonomi](#), [undersøgelser af digitalisering](#) og [samarbejde mellem socialøkonomien og traditionelle virksomheder](#) og en rapport om [klynger af social og økologisk innovation](#).

Vi kan derfor trække på disse ressourcer og værktøjer og på medlemsstaternes og ikke-EU-partnerlandenes omfattende erfaringer til at udarbejde **omfattende, sammenhængende og ajourførte anbefalinger** til, hvordan socialøkonomien kan fremmes på tværs af politikområder og retlige rammer.

Det foreslåede initiativ har til formål at forbedre **adgangen til arbejdsmarkedet og den sociale inklusion** ved at støtte medlemsstaterne i at **integrere den sociale økonomi i deres socioøkonomiske politikker** og **skabe støtteforanstaltninger og et gunstigt miljø for sektoren**. Ved at støtte den sociale økonomi sigter forslaget også mod at stimulere en bæredygtig økonomisk og industriel udvikling, bidrage til territorial samhørighed i medlemsstaterne og støtte social innovation. Dette opnås ved at trække på forskning, erfaringer og feedback fra interessenter med henblik på at formulere anbefalinger til, **hvordan offentlige politikker og retlige rammer kan skræddersys** til støtte for den sociale økonomi, navnlig på områder, hvor den er mindre udviklet. Forslaget indeholder også anbefalinger til, hvordan de **administrative og institutionelle strukturer kan tilpasses** for at støtte disse enheder og samarbejde med interessenter i sektoren.

Det foreslåede initiativ har synergier med andre foranstaltninger, der er bebudet i handlingsplanen for den sociale økonomi. Frem for alt er den tæt forbundet med den **socialøkonomiske portal**, der blev lanceret sideløbende med dette forslag, og som har til formål at øge bevidstheden og lette adgangen til oplysninger og ressourcer til støtte for den sociale økonomi. Portalen vil indeholde oplysninger om EU's politikker og finansieringsprogrammer, vejledning, fakta og tal samt eksempler på bedste praksis.

To arbejdsdokumenter fra Kommissionens tjenestegrene om beskatningsspørgsmål ledsager denne henstilling med faktuelle oplysninger om status for de retlige rammer for beskatning i medlemsstaterne og retspraksis på disse områder:

¹⁷ F.eks. fremhæves det i [rapporten](#) om projektet "Buying for social impact", at socialt ansvarlige offentlige indkøb er lettere at gennemføre i lande, hvor der findes retlige rammer eller retlige former for sociale virksomheder.

- [SWD(2023) xyzx] om "**Relevante beskatningsrammer for socialøkonomiske enheder**", som er baseret på analyser og input fra medlemsstaternes myndigheder og socialøkonomiske interessenter, og
- [SWD(2023) xyzx] om "**Ikkediskriminerende beskatning af velgørende organisationer og deres donorer: principper udledt af EU-retspraksis**", som giver en beskrivelse af dette centrale princip som fortolket af Den Europæiske Unions Domstol.

Som bebudet i **Kommissionens arbejdsprogram for 2023**¹⁸ vil Kommissionen også fremlægge et initiativ om sammenslutningers grænseoverskridende aktiviteter i det indre marked, som har til formål at fjerne lovgivningsmæssige og administrative hindringer på det indre marked for sammenslutninger, der opererer i mere end én medlemsstat. Initiativet vil bidrage til at styrke de økonomiske og samfundsmæssige virkninger af sammenslutninger i EU. Formålet med lovgivningsinitiativet er i tråd med målet med Rådets henstilling om at fremme social inklusion og adgang til arbejdsmarkedet ved at fremme et gunstigt miljø for den sociale økonomi, der forbedrer de lovgivningsmæssige og administrative betingelser for socialøkonomiske enheder.

- **Sammenhæng med de gældende regler på samme område**

Handlingsplanen for den sociale økonomi følger **initiativet for socialt iværksætteri**¹⁹ (2011), som er en kortsigtet handlingsplan, der har til formål at støtte væksten i sociale virksomheder og anspore til drøftelser om mellem- og langsigtede strategier for sektoren. Den bygger på **opstarts- og opskaleringsinitiativet**²⁰ (2016), som havde til formål at give innovative nystartede virksomheder mulighed for at blive førende på verdensplan ved at forbedre partnerskaber, udvikle færdigheder, få adgang til finansiering og fjerne hindringer for nystartede iværksættere (herunder socialøkonomiske enheder) for at opskalere deres virksomhed på det indre marked.

Sammen med handlingsplanen for den sociale økonomi fremmer dette forslag yderligere gennemførelsen af henstillingerne i Rådets konklusioner fra 2015 om fremme af den sociale økonomi som en central drivkraft for den økonomiske og sociale udvikling i Europa.

Ud over at bidrage til de mål, der er fastsat i **den europæiske søjle for sociale rettigheder** og handlingsplanen herfor, er dette forslag som nævnt ovenfor knyttet til andre initiativer på politikområder for **beskæftigelse og social inklusion**.

For at gennemføre den **europæiske plejestrategi** og forbedre situationen for både plejemodtagere og omsorgspersoner i hele EU er det afgørende at sikre, at alle interessenter engagerer sig i fællesskab. Socialøkonomiske enheder tilfører merværdi til leveringen af plejetjenester af høj kvalitet, da de har en menneskecentreret tilgang og geninvesterer deres overskud i deres opgaver og lokalsamfundene. Skabelse af et gunstigt miljø for den sociale

¹⁸ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "Kommissionens arbejdsprogram for 2023: En beslutsom og forenet Union" (COM(2022) 548 final).

¹⁹ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "Initiativ for socialt iværksætteri: At skabe et gunstigt klima for sociale virksomheder som kerneelementer i den sociale økonomi og den sociale innovation" (KOM(2011) 682 endelig).

²⁰ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget "Europas kommende ledere: opstarts- og opskaleringsinitiativet" (COM(2016) 0733 final).

økonomi, herunder bedre adgang til finansiering, kan bidrage til at nå målet om at levere økonomisk overkommelige og tilgængelige plejetjenester af høj kvalitet i hele EU. Det kan også føre til mere retfærdige arbejdsvilkår for arbejdstagerne, navnlig ved at fremme den sociale dialog i overensstemmelse med **forslaget til Rådets henstilling om styrkelse af den sociale dialog i Den Europæiske Union**²¹. Dette gælder også for de mål, der er fastsat under den **europæiske børnegaranti**²², da socialøkonomiske enheder kan spille en rolle med hensyn til at udforme og levere kvalitetstjenester til børn, navnlig børn i nød, såsom inkluderende uddannelse, skolefritidsordninger, fritidsaktiviteter og kulturelle aktiviteter. **EU-strategien for børns rettigheder**²³ styrker navnlig EU's engagement i bekæmpelse af børnefattigdom og beskyttelse af børn og unge mod vold. Fremme af foranstaltninger til bekæmpelse af vold og forskelsbehandling, navnlig mod sårbare børn, vil nyde støtte fra alle dele af samfundet, herunder socialøkonomiske enheder.

Forslaget har også forbindelser til **Et EU med ligestilling** og dertil knyttede strategier, herunder **strategien for ligestilling mellem kønnene 2020-2025**, **strategien for rettigheder for personer med handicap 2021-2030**²⁴, **strategien for ligestilling af LGBTIQ-personer**²⁵, **EU's handlingsplan mod racisme**²⁶ og **EU's strategiske ramme for romaer 2020-2030**²⁷. Ved at tackle de udfordringer, som dårligt stillede og underrepræsenterede grupper står over for, kan den sociale økonomi hjælpe folk med at blive integreret på arbejdsmarkedet og bekæmpe social udstødelse.

Forslaget bidrager også til **handlingsplanen for integration og inklusion for 2021-2027**²⁸, der har til formål at støtte en vellykket integration og inklusion af migranter og EU-borgere med migrantbaggrund i EU's samfund. Den sociale økonomi integrerer migranter, f.eks. ved at tilbyde muligheder for job i sociale virksomheder, der er tilpasset deres behov.

Ved at støtte den sociale økonomi i integrationen af unge på arbejdsmarkedet gennem uddannelse, lærlingeuddannelser og job (herunder fremme af socialt iværksætteri) kan medlemsstaterne øge antallet af kvalitetsmuligheder, der er til rådighed for unge, og bane vejen for gennemførelsen af den **styrkede ungdomsgaranti**²⁹.

²¹ Forslag til Rådets henstilling om styrkelse af den sociale dialog i Den Europæiske Union (COM(2023) 38 final).

²² Rådets henstilling (EU) 2021/1004 af 14. juni 2021 om oprettelse af en europæisk børnegaranti.

²³ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "EU-strategi om barnets rettigheder" (COM(2021) 142 final).

²⁴ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "Et EU med ligestilling: Strategi for rettigheder for personer med handicap 2021-2030" (COM(2021) 101 final).

²⁵ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "Et EU med ligestilling: Strategi for ligestilling af LGBTIQ-personer 2020-2025" (COM(2020) 698 final).

²⁶ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "Et EU med ligestilling: EU-handlingsplan mod racisme 2020-2025" (COM(2020) 565 final).

²⁷ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "Et EU med ligestilling: EU's strategiske ramme for romaernes ligestilling, integration og deltagelse" (COM(2020) 620 final).

²⁸ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "Handlingsplan for integration og inklusion 2021-2027" (COM(2020) 758 final).

²⁹ Rådets henstilling af 30. oktober 2020 om en bro til job — styrkelse af ungdomsgarantien og erstatning af Rådets henstilling af 22. april 2013 om oprettelsen af en ungdomsgaranti 2020/C 372/01 (EUT C 372 af 4.11.2020, s. 1).

Den sociale økonomi kan også bidrage til at mindske kvalifikationsunderskuddet gennem omskoling og opkvalificering af enkeltpersoner gennem uddannelse på arbejdspladsen og andre former for uddannelse. Dette forslag hænger derfor sammen med den **europæiske dagsorden for færdigheder**³⁰ og dens mål om at styrke bæredygtig konkurrenceevne, sikre social retfærdighed og opbygge modstandsdygtighed. I maj 2022 lancerede Kommissionen et partnerskab om en pagt for færdigheder for at styrke færdighederne hos personer, der arbejder i sektoren for nærøkonomi og socialøkonomi. En alliance er i færd med at gennemføre planen for sektorsamarbejde om færdigheder med fokus på sociale virksomheder, der beskæftiger sig med integration på arbejdsmarkedet³¹.

- **Sammenhæng med Unionens politik på andre områder**

Forslaget supplerer og er i overensstemmelse med en række andre EU-initiativer.

Det er i overensstemmelse med Kommissionens **europæiske grønne pagt**, en plan om at gøre EU klimaneutralt og ressourceeffektivt senest i 2050, og **politikprogrammet for det digitale årti**³², en vision for digital suverænitét i Europa baseret på klare mål og principper. Den sociale økonomi kan navnlig bidrage til og drage fordel af den igangværende indsats inden for rammerne af den **langsigtede strategi for konkurrenceevne**³³, **industriplanen for den grønne pagt**³⁴, **forordningen om nettonulindustri**³⁵ og **REPowerEU**³⁶ for at styrke konkurrenceevnen i Europas nulemissionsindustri og støtte den hurtige omstilling til klimaneutralitet. For at fremhæve og styrke denne rolle offentliggjorde Kommissionen i november 2022 en rapport om **omstillingsforløb for det industrielle økosystem "nærøkonomi og social økonomi"**³⁷, der er udarbejdet i fællesskab med interessenter, og som udpeger fjorten indsatsområder under EU's industristrategi. I Rådets henstilling af 16. juni 2022 om sikring af en retfærdig omstilling til klimaneutralitet³⁸ anerkendes det også, at socialøkonomiske enheder kan bidrage til at sikre, at denne omstilling er socialt rimelig og retfærdig.

Kommissionen har udsendt retningslinjer til medlemsstaterne³⁹, som tilskynder dem til at tackle manglen på arbejdskraft og kvalifikationer i forbindelse med ajourføringen af deres

³⁰ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "Den europæiske dagsorden for færdigheder med henblik på bæredygtig konkurrenceevne, social retfærdighed og modstandsdygtighed" (COM(2020) 274 final).

³¹ B-WISE er et projekt, der finansieres af Erasmus+-programmet, og som har til formål at udvikle en europæisk strategi for at imødekomme færdighedsbehovene, navnlig digitale færdigheder, i sektoren for sociale virksomheder, der beskæftiger sig med integration på arbejdsmarkedet.

³² Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2022/2481 af 14. december 2022 om etablering af politikprogrammet for det digitale årti 2030 (EUT L 323 af 19.12.2022, s. 4).

³³ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "EU's konkurrenceevne på lang sigt efter 2030" (COM(2023) 168 final).

³⁴ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "En industriplan for den grønne pagt til den CO₂-neutrale tidsalder" (COM(2023) 62 final).

³⁵ COM(2023) 161 — Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om en ramme for foranstaltninger til styrkelse af Europas økosystem for produktion af nettonulteknologier ("forordningen om nettonulindustri").

³⁶ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "REpowerEU-planen" (COM(2022) 230 final).

³⁷ Rapport, [Omstillingsforløb for nærøkonomi og social økonomi](#).

³⁸ I overensstemmelse med Rådets henstilling af 16. juni 2022 om sikring af en retfærdig omstilling til klimaneutralitet (EUT C 243 af 27.6.2022, s. 35).

³⁹ Meddelelse fra Kommissionen, "Vejledning til medlemsstaterne om ajourføring af de nationale energi- og klimaplaner for 2021-2030" (EUT C 495 af 29.12.2022, s. 24).

nationale energi- og klimaplaner for at sikre forsyningen af en kvalificeret arbejdsstyrke til omstillingen til ren energi. Socialøkonomiske enheder kan indgå i disse strategiske planlægningsinstrumenter.

Forslaget støtter gennemførelsen af handlingsplanen for den cirkulære økonomi⁴⁰, der blev vedtaget i marts 2020. For at imødegå den tredobbelte krise, klima, tab af biodiversitet og forurening, har handlingsplanen til formål at integrere tiltag vedrørende den cirkulære økonomi for at opnå en klimaneutral, ressourceeffektiv og konkurrencedygtig økonomi. Socialøkonomiens tværsektorielle karakter og dens banebrydende rolle med hensyn til at skabe arbejdspladser i forbindelse med den cirkulære økonomi kan bidrage til udviklingen af sektoren. Den kan navnlig bidrage til Kommissionens indsats for at fremme bæredygtige produkter som følge af **forslaget om fastlæggelse af en ramme for krav til miljøvenligt design for bæredygtige produkter**⁴¹ og fremme reparation og genbrug af varer som anført i handlingsplanen for den cirkulære økonomi. Forslaget er også relevant for **SMV-strategien**⁴², som støtter små og mellemstore virksomheder i alle sektorer ved at mindske regelbyrden og forbedre adgangen til markeder og finansiering.

Endelig bidrager forslaget til at nå **verdensmålene for bæredygtig udvikling** (SDG), der blev vedtaget i 2015 inden for rammerne af FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling. Den sociale økonomi bidrager til de fleste mål for bæredygtig udvikling i en eller anden form, navnlig til målet om at afskaffe fattigdom (SDG 1) og sikre anstændige job og økonomisk vækst (SDG 8). Det internationale politiske momentum for socialøkonomien har taget fart efter vedtagelsen af **resolutionen om anstændigt arbejde og den sociale og solidariske økonomi** på Den Internationale Arbejdsorganisations 110. internationale arbejdskonference den 10. juni 2022⁴³, **OECD's henstilling om den sociale og solidariske økonomi og social innovation**, også den 10. juni 2022⁴⁴, og vedtagelsen af **FN's resolution om fremme af den sociale og solidariske økonomi med henblik på bæredygtig udvikling**⁴⁵ den 18. april 2023.

2. RETSGRUNDLAG, NÆRHEDSPRINCIPPET OG PROPORCIONALITETSPRINCIPPET

• Retsgrundlag

Forslaget vil være baseret på artikel 292 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde sammenholdt med artikel 149 i TEUF og artikel 153, litra h) og j), i TEUF.

• Nærhedsprincippet (for områder, der ikke er omfattet af enekompetence)

Forslaget indeholder henstillinger til medlemsstaterne om strategier og politikker, der anerkender, støtter og bygger videre på de bidrag, som socialøkonomien yder for at hjælpe folk med at få adgang til arbejdsmarkedet og social inklusion. Det indeholder anbefalinger om foranstaltninger til støtte for en jævn udvikling af socialøkonomien i hele EU og om fremme

⁴⁰ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "En ny handlingsplan for den cirkulære økonomi — for et renere og mere konkurrencedygtigt Europa" (COM(2020) 98 final).

⁴¹ Forslag til forordning om fastlæggelse af en ramme for krav til miljøvenligt design for bæredygtige produkter og om ophævelse af direktiv 2009/125/EF (2022/0095 (COD)).

⁴² Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "En SMV-strategi for et bæredygtigt og digitalt Europa" (COM(2020) 103 final).

⁴³ https://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/110/reports/texts-adopted/WCMS_848633/lang--en/index.htm.

⁴⁴ <https://www.oecd.org/cfe/leed/social-economy/social-economy-recommendation/>.

⁴⁵ <https://unsse.org/wp-content/uploads/2023/04/A-77-L60.pdf>.

af innovative tilgange til beskæftigelse i samarbejde med sektoren. Det er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, da det fastsætter centrale principper, som er særligt nyttige for medlemsstater, hvor sektoren er mindre udviklet, samtidig med at medlemsstaterne får fleksibilitet med hensyn til, hvordan de vil gennemføre henstillingerne.

Forslaget tager navnlig hensyn til den brede vifte af traditioner, anvendelsesområder og begreber, der anvendes i den sociale økonomi i medlemsstaterne. Det påvirker ikke i væsentlig grad medlemsstaternes finansielle ligevægt eller deres evne til at opretholde eller indføre mere ambitiøse politikker.

- **Proportionalitetsprincippet**

Forslaget støtter og supplerer medlemsstaternes indsats for at forbedre adgangen til arbejdsmarkedet og den sociale inklusion gennem foranstaltninger, der bidrager til at skabe et gunstigt miljø for den sociale økonomi. Det tager højde for den brede vifte af nationale praksisser og systemer og anerkender, at forskellige nationale, regionale eller lokale forhold kan føre til forskelle i, hvordan anbefalingerne gennemføres. Som følge heraf har medlemsstaterne fleksibilitet til at skræddersy gennemførelsen af forslaget til deres egne særlige omstændigheder.

Proportionalitetsprincippet var afgørende for valget af den rette retsakt til forslaget.

- **Valg af retsakt**

Retsakten er et forslag til Rådets henstilling. Det bygger på den eksisterende EU-lovgivning og -politik og er i overensstemmelse med den type retsakter, der er til rådighed for EU's indsats inden for beskæftigelse og socialpolitik. Som et ikkebindende retligt instrument afspejler en henstilling den forudsætning, at medlemsstaterne har retlig kompetence på det socialpolitiske område. Det afspejler også den sociale økonomis mangfoldighed med hensyn til traditioner, anvendelsesområde, vilkår og udviklingsniveauer i hele EU. En henstilling signalerer medlemsstaternes engagement i målene og foranstaltningerne i teksten og udgør et stærkt grundlag for samarbejde på EU-plan på dette område.

3. **RESULTATER AF EFTERFØLGENDE EVALUERINGER, HØRINGER AF INTERESSENER OG KONSEKVENSANALYSER**

- **Efterfølgende evalueringer/kvalitetskontrol af gældende lovgivning**

Ikke relevant.

- **Høringer af interessenter**

Kommissionen har gennemført en omfattende høringsproces med deltagelse af den brede offentlighed og en bred vifte af interessenter om dette initiativ. Processen omfattede offentliggørelse af en "**indkaldelse af feedback**", en perspektivudtalelse fra **Det Europæiske Regionsudvalg** og møder med **arbejdsmarkedets parter, civilsamfundsorganisationer, Beskæftigelsesudvalget** og **Udvalget for Social Beskyttelse** samt **ekspertgruppen om social økonomi og sociale virksomheder**. Europa-Parlamentets tværpolitiske gruppe om socialøkonomi og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (gennem kategorien socialøkonomi) gav også input til forslagets forventede anvendelsesområde.

Formålet med disse høringer var at opnå et afbalanceret overblik over alle typer af berørte interessenter — medlemsstater, socialøkonomiske enheder, finansieringsformidlere og akademikere. Høringsprocessen gav indsigt, der bidrog til det forberedende arbejde og gav yderligere perspektiver på forslaget. Nærmere oplysninger om høringsprocessen analyseres i det **arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene**, der ledsager dette forslag.

- **Indhentning og brug af ekspertbistand**

Ud over de input, der blev modtaget under høringen af interessenter, understøttes forslaget af omfattende dokumentation, der er indsamlet i løbet af de seneste år, om politiske og retlige rammer for den sociale økonomi. De vigtigste kilder til dokumentation var:

- kortlægningen i 2020 af [økosystemer for sociale virksomheder i alle EU-lande](#), hvor forskere hørte over 750 interessenter, herunder politiske beslutningstagere, repræsentanter for sociale virksomheder, netværk af sociale virksomheder og andre støtteorganisationer, akademikere og eksperter fra alle medlemsstater og andre lande
- [redskabet for bedre iværksætterpolitik](#), de [dybdegående undersøgelser af politikken for socialt iværksætteri](#) i flere medlemsstater og de internationale vejledninger om [måling af sociale virkninger for den sociale og solidariske økonomi](#) og om [retlige rammer for den sociale og solidariske økonomi](#), der er udviklet i samarbejde med OECD
- OECD's henstilling om den sociale og solidariske økonomi og sociale innovation, der blev vedtaget den 10. juni 2022, og [den politiske vejledning om måling af sociale virkninger af den sociale og solidariske økonomi](#)
- undersøgelsen fra 2017 [Recent evolutions of the social economy in the European Union](#) udarbejdet af det internationale center for forskning og information om den offentlige, sociale og kooperative økonomi for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
- 2020-undersøgelsen af [virkningen af Kommissionens initiativ for socialt iværksætteri fra 2011](#) og dens opfølgende foranstaltninger, baseret på mere end 300 interviews med en lang række interessenter fra alle EU's medlemsstater
- [Omstillingsforløb for nærøkonomi og social økonomi](#) og de input, der er modtaget i løbet af den fælles skabelsesproces.

- **Konsekvensanalyse**

Det foreslåede instrument — en henstilling fra Rådet — giver vejledning i, hvordan politiske og retlige rammer kan tilpasses for at støtte socialøkonomiske enheder, og giver medlemsstaterne fleksibilitet til at udforme og gennemføre foranstaltninger i overensstemmelse med deres nationale praksis og afhængigt af arten af deres socialøkonomiske økosystemer. Der er således ikke behov for en konsekvensanalyse.

Forslaget har potentiale til at gøre miljøet for den sociale økonomi mere gunstigt, navnlig i medlemsstater, hvor socialøkonomien er mindre udviklet. Dette vil bidrage til at opnå en mere jævn udvikling af sektoren i hele EU.

- **Måltrettet regulering og forenkling**

Ikke relevant.

- **Grundlæggende rettigheder**

Denne henstilling respekterer de grundlæggende rettigheder og overholder de principper, som anerkendes i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Den sociale økonomi prioriterer socialt og miljømæssigt ansvar, deltagelse og demokratisk regeringsførelse, hvilket er i overensstemmelse med chartrets fokus på fremme af lighed og solidaritet.

4. VIRKNINGER FOR BUDGETTET

Dette forslag har ingen finansielle virkninger for Unionens budget.

5. ANDRE FORHOLD

- **Planer for gennemførelsen og foranstaltninger til overvågning, evaluering og rapportering**

I punkt 23 anbefales det, at medlemsstaterne vedtager eller ajourfører deres socialøkonomiske strategier senest 18 måneder efter forslagens vedtagelse.

I punkt 24 anbefales det, at medlemsstaterne reviderer og forbedrer deres administrative og institutionelle strukturer på alle forvaltningsniveauer.

I punkt 25 anbefales det, at medlemsstaterne overvåger og evaluerer deres gennemførelse af Rådets henstilling på nationalt plan og inddrager regionale og lokale myndigheder og interessenter i processen. Kommissionen vil følge gennemførelsen gennem regelmæssige høringer af medlemsstaterne via Beskæftigelsesudvalget og Udvalget for Social Beskyttelse.

I henhold til punkt 26 skal medlemsstaterne formelt aflægge rapport om deres fremskridt med gennemførelsen af henstillingen senest fire år efter dens vedtagelse og igen fem år derefter.

For at minimere rapporteringsbyrden for EU's regeringer bør det nøjagtige tidspunkt for den første rapport falde sammen med den rapporteringsramme, der er omhandlet i OECD's henstilling om den sociale og solidariske økonomi og social innovation. På dette grundlag vil Kommissionen udarbejde en rapport om gennemførelsen af denne henstilling og forelægge den for Beskæftigelsesudvalget og Udvalget for Social Beskyttelse til drøftelse.

- **Forklarende dokumenter (for direktiver)**

Ikke relevant.

- **Nærmere redegørelse for de enkelte bestemmelser i forslaget**

I punkt 1-3 angives målene for og anvendelsesområdet for denne henstilling.

Punkt 4 indeholder definitioner af social økonomi og social virksomhed.

I punkt 5-8 anbefales det, at medlemsstaterne træffer foranstaltninger, der fremmer adgangen til arbejdsmarkedet og social inklusion gennem den sociale økonomi. Nærmere bestemt gælder følgende:

I punkt 5 anbefales det, at medlemsstaterne indfører **arbejdsmarkedspolitikker** med henblik på at støtte arbejdstagere i sociale virksomheder og deres reintegration på arbejdsmarkedet, støtte samarbejdet mellem offentlige arbejdsformidlinger, socialøkonomiske enheder og almindelige virksomheder for bedre at nå ud til unge, der ikke er under uddannelse eller i beskæftigelse, fremme socialt iværksætterier som et middel til at skabe selvstændig virksomhed og beskæftigelse generelt, gøre det muligt for flere personer med handicap at komme ind på arbejdsmarkedet og fremme social dialog og kollektive overenskomstforhandlinger for at sikre rimelige arbejdsvilkår.

I punkt 6 anbefales det, at medlemsstaterne anerkender og støtter socialøkonomiske enheders bidrag til **social inklusion** og inddrager dem i udformningen og leveringen af sociale tjenester og plejetjenester, boliger samt uddannelse og aktiviteter for børn og unge.

I punkt 7 anbefales det, at medlemsstaterne støtter **uddannelse og udvikling af færdigheder** til den sociale økonomi ved at opbygge viden om færdigheder i relation til markedsbehovene, samarbejde med den sociale økonomi om at fremme uddannelse af arbejdstagere med henblik på at slå bro over kvalifikationskløften og lette deres overgang til arbejdsmarkedet og oprette nationale eller tværnationale kompetencecentre i den sociale økonomi i samarbejde med udbydere af erhvervsuddannelse.

I punkt 8 anbefales det, at medlemsstaterne styrker socialøkonomiske enheders rolle med hensyn til at støtte **social innovation** og i centrale sektorer inden for lokal udvikling og beskæftigelse og bygger videre på socialøkonomiens bidrag til en **retfærdig dobbelt omstilling**, samtidig med at bæredygtig økonomisk og industriel udvikling og territorial samhørighed fremmes.

I punkt 9-21 anbefales det, at medlemsstaterne udvikler gunstige rammer for den sociale økonomi ved at udforme og gennemføre omfattende strategier for sektoren. Nærmere bestemt gælder følgende:

I punkt 13 anbefales det, at medlemsstaterne forbedrer **adgangen til offentlig og privat finansiering** for den sociale økonomi ved at muliggøre økosystemer for social finansiering og anvende de disponible midler såsom EU-midler.

I punkt 14-16 anbefales det, at medlemsstaterne forbedrer **socialøkonomiske enheders adgang til markederne** ved at fremme anvendelsen af socialt ansvarlige offentlige udbud i overensstemmelse med de muligheder, der ligger i den nuværende europæiske retlige ramme for offentlige udbud, og støtte samarbejdet mellem socialøkonomiske enheder og almindelige virksomheder.

I punkt 17 anbefales det, at medlemsstaterne får mest muligt ud af det nuværende anvendelsesområde for EU's **statsstøttere** til støtte for den sociale økonomi.

I stk. 18 anbefales det, at medlemsstaterne sikrer, at **skattesystemerne** ikke hindrer udviklingen af den sociale økonomi, vurderer, om skattesystemerne i tilstrækkelig grad tilskynder til dens udvikling, og styrker filantropi på tværs af grænserne.

I punkt 19 anbefales det, at medlemsstaterne støtter socialøkonomiske enheders anvendelse af de **processer til måling og forvaltning af sociale virkninger**, der anvendes til at måle og vurdere de sociale virkninger af et bestemt projekt eller en bestemt organisation.

I punkt 20-21 anbefales det, at medlemsstaterne **øger bevidstheden** om socialøkonomien og dens bidrag, bl.a. ved at overvåge socialøkonomiens udvikling og resultater gennem **forskning, data og statistikker**.

Punkt 22 hilser velkommen, at Kommissionen har til hensigt at støtte gennemførelsen af Rådets henstilling, herunder gennem opfølgende foranstaltninger.

Punkt 23-26 henviser til gennemførelses-, overvågnings- og evalueringsprocessen.

Forslag til

RÅDETS HENSTILLING

om udvikling af rammebetingelser for den sociale økonomi

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 292 sammenholdt med artikel 149 og artikel 153, litra h) og j),

som henviser til forslag fra Kommissionen,

som henviser til udtalelse fra Regionsudvalget⁴⁶, og

som tager følgende i betragtning:

- (1) Den europæiske søjle for sociale rettigheder⁴⁷, der blev proklameret den 17. november 2017, indeholder en række principper til støtte for retfærdige og velfungerende arbejdsmarkeder og velfærdssystemer. De omfatter princip 1 om retten til inkluderende uddannelse og livslang læring af høj kvalitet, princip 2 om ligestilling mellem kønnene, princip 3 om lige muligheder, princip 4 om aktiv støtte til beskæftigelse, princip 5 om sikker og fleksibel beskæftigelse og princip 11 og 16-20 om social beskyttelse og inklusion af børn, personer med handicap og hjemløse samt adgang til basale tjenester, sundhedspleje og langtidspleje.
- (2) I juni 2021 gav Det Europæiske Råd i overensstemmelse med Portoerklæringen⁴⁸ udtryk for sin tilfredshed med Unionens overordnede mål for 2030, der er fastsat i handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder⁴⁹. Disse mål sigter mod at opnå en beskæftigelsesfrekvens på mindst 78 %, en årlig voksendeltagelse i uddannelse på mindst 60 % og mindst 15 mio. færre mennesker i risiko for fattigdom eller social udstødelse (heraf mindst 5 mio. børn). Medlemsstaterne fastsætter derefter nationale mål på alle tre områder for at bidrage til at nå disse fælles mål.
- (3) På trods af de fremskridt, der er gjort i løbet af det seneste årti med hensyn til at mindske fattigdom og social udstødelse, var 95,4 millioner mennesker fortsat i risikozonen i 2021. Fattigdomsrisikoen er steget for personer, der lever i (næsten) arbejdsløse husstande, og graden og varigheden af fattigdommen er blevet forværret i mange medlemsstater. Bæredygtig beskæftigelse af høj kvalitet er afgørende for at

⁴⁶ Regionsudvalgets udtalelse om "Skabelse af et gunstigt miljø for den sociale økonomi — det lokale og regionale perspektiv" (CDR 5492/2022).

⁴⁷ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, Handlingsplan for den europæiske søjle for sociale rettigheder (COM(2021) 102 final).

⁴⁸ <https://www.consilium.europa.eu/da/press/press-releases/2021/05/08/the-porto-declaration/>.

⁴⁹ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget "Handlingsplan for den europæiske søjle for sociale rettigheder" (COM(2021) 102 final).

afhjælpe dette problem. Takket være den måde, hvorpå den sociale økonomi fungerer, dens tiltag og de mål, den forfølger, spiller den sociale økonomi en central rolle med hensyn til at forbedre den sociale inklusion og lige adgang til arbejdsmarkedet. Den bidrager derfor til en vellykket gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder.

- (4) Socialøkonomiske enheder kan skabe og bevare kvalitetsjob; de bidrager til social og arbejdsmarkedsmæssig inklusion af dårligt stillede grupper og til lige muligheder for alle. Dette er i overensstemmelse med rammen for en inkluderende genopretning, som fremhævet i retningslinjerne for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker, der er fastsat i Rådets afgørelse (EU) 2022/2296⁵⁰. De kan stimulere en bæredygtig økonomisk og industriel udvikling og fremme borgernes aktive deltagelse i samfundet. Socialøkonomiske enheder yder også et væsentligt bidrag til Europas velfærdssystemer ved at supplere de offentlige tjenester, genoplive Europas landdistrikter og affolkede områder og spille en vigtig rolle i den internationale udviklingspolitik.
- (5) Den 9. december 2021 vedtog Kommissionen en handlingsplan for den sociale økonomi⁵¹. Handlingsplanen bidrager til Kommissionens prioritet om at opbygge "en økonomi, der tjener alle" og er i overensstemmelse med Rådets konklusioner fra 2015 om fremme af den sociale økonomi som en central drivkraft for økonomisk og social udvikling i Europa⁵². I handlingsplanen foreslår Kommissionen konkrete foranstaltninger, der skal gennemføres både på EU-plan og på nationalt plan. Foranstaltningerne har til formål at fremme social innovation, støtte udviklingen af den sociale økonomi og frigøre dens sociale og økonomiske forandringskraft. Foranstaltningerne fokuserer på at skabe de rette betingelser for, at den sociale økonomi kan trives, skabe muligheder for, at socialøkonomiske enheder kan starte op og opskalere, samt at gøre den sociale økonomi og dens potentiale mere synlig. Europa-Parlamentet hilste handlingsplanen velkommen i sin beslutning af 6. juli 2022⁵³.
- (6) Den sociale økonomi, der i nogle medlemsstater også omtales som den solidariske økonomi og/eller den sociale og solidariske økonomi, omfatter en bred vifte af enheder med forskellige forretnings- og organisationsmodeller, der prioriterer sociale og/eller miljømæssige formål frem for fortjeneste. Disse enheder kan antage forskellige retlige former såsom kooperativer, gensidige selskaber, foreninger og fonde, og de kan også omfatte sociale virksomheder, der er anerkendt som en særlig retlig form i nogle medlemsstater. De deler de fælles principper om at geninvestere størstedelen af deres overskud for at forfølge deres sociale og/eller miljømæssige formål og praktisere demokratisk og/eller deltagerorienteret ledelse. Den specifikke ledelsesform, der anvendes af socialøkonomiske enheder, varierer alt efter deres art, omfang og kontekst. Princippet om demokratisk eller deltagerorienteret ledelse antager således forskellige former, lige fra medlemmernes direkte inddragelse i

⁵⁰ Rådets afgørelse (EU) 2022/2296 af 21. november 2022 om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker (EUT L 304 af 24.11.2022, s. 67).

⁵¹ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "Opbygning af en økonomi, der tjener alle: en handlingsplan for den sociale økonomi" (COM(2021) 778 final).

⁵² Rådets konklusioner om fremme af den sociale økonomi som en central drivkraft for økonomisk og social udvikling (15071/15).

⁵³ Europa-Parlamentets beslutning af 6. juli 2022 om EU's handlingsplan for den sociale økonomi (2021/2179 (INI)).

ledelsesprocesserne til den repræsentative inddragelse af medlemmer eller partnere i særskilte styrings- og ledelsesfunktioner. I kooperativer, gensidige selskaber og foreninger har dette princip f.eks. ofte form af "én person, én stemme". Beslutningsprocesserne i socialøkonomiske enheder er kendetegnet ved en række kontrolsystemer og relationer mellem de forskellige aktører, der deltager i enheden, herunder ledere, partnere, ansatte og støttemodtagere. Ved at samle disse forskellige aktører fremmer socialøkonomiske enheder en multiinteressentindsats, der er centreret omkring en kultur med deltagelse, ansvarlighed og gennemsigtighed, og som sigter mod at nå et fælles mål.

- (7) Socialøkonomiske enheder bestræber sig ofte på at skabe økonomiske muligheder, der fremmer social inklusion og integration af dårligt stillede grupper, herunder personer med handicap og personer med mentale sundhedsproblemer, på arbejdsmarkedet. Sociale virksomheder, der arbejder for integration på arbejdsmarkedet, er en form for social virksomhed, der fokuserer på at hjælpe disse grupper af mennesker med at blive integreret i samfundet og på arbejdsmarkedet ved at tilbyde job på forskellige kvalifikationsniveauer med inkluderende og fleksible arbejdsvilkår. F.eks. kan sproglig støtte til vandrende arbejdstagere og tilpassede opgaver og arbejdsmiljøer for personer med handicap give dem en vej ud af fattigdom og social udstødelse. Disse jobmuligheder kan tjene som springbræt til andre sektorer på arbejdsmarkedet og bidrage til at overvinde hindringer for beskæftigelse for langtidsledige og andre, der har vanskeligt ved at få adgang til arbejdsmarkedet.
- (8) Nye sociale virksomheder kan være et effektivt middel til jobskabelse og positive sociale forandringer. Den sociale økonomi kan give visse underrepræsenterede grupper såsom kvinder og unge mulighed for at komme ind på arbejdsmarkedet eller starte sociale virksomheder op. Ifølge Global Entrepreneurship Monitor anslås det, at 55 % af verdens sociale iværksættere er mænd, og 45 % er kvinder, mens antallet af kvinder i selvstændige erhverv generelt overgås af antallet af mænd med forholdet to til en. Ifølge en nylig Eurobarometerundersøgelse om unges holdning til socialt iværksætteri værdsætter de unge betydningen af sociale og miljømæssige mål og deltagelsesbaseret lederskab. Medlemsstaterne kan overveje, hvordan man kan minimere de negative incitamenter for potentielle iværksættere, f.eks. ved at sikre, at de fortsat har adgang til passende social beskyttelse. Nogle medlemsstater har reduceret socialsikringsbidragene som et incitament for socialøkonomiske enheder til at ansætte personale. Sikring af en gunstig ramme for virksomhedsoverdragelser til ansatte med henblik på at danne arbejdstagerkooperativer kan også være en måde til at sikre videreførelse af små virksomheder og familievirksomheder og undgå tab af arbejdspladser, f.eks. i tilfælde af omstrukturering.
- (9) Socialøkonomiske enheder fremmer også inklusion af unge, navnlig unge, der ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse. De tilbyder uddannelses- og kompetenceudviklingsprogrammer og lærlingeuddannelser som omhandlet i Rådets henstilling af 15. marts 2018 om en europæisk ramme for effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet⁵⁴ og beskæftigelsesmuligheder. De bidrager derfor til de mål, der er fastsat i ungdomsgarantien, jf. Rådets henstilling af 30. oktober 2020

⁵⁴ Rådets henstilling af 15. marts 2018 om en europæisk ramme for effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet (EUT C 153 af 2.5.2018, s. 1).

om en bro til job — styrkelse af ungdomsgarantien⁵⁵ og Rådets henstilling af 16. juni 2022 om en europæisk tilgang til mikroeksamensbeviser for livslang læring og beskæftigelsesegnethed⁵⁶. EU-finansiering såsom Den Europæiske Socialfond Plus, der er oprettet ved forordning (EU) 2021/1057⁵⁷, kan støtte socialøkonomiske enheder i denne rolle. Med henblik herpå har der fundet vellykkede samarbejdsinitiativer mellem offentlige arbejdsformidlinger og socialøkonomiske enheder sted i medlemsstaterne⁵⁸. Inden for rammerne af disse initiativer spiller socialøkonomiske enheder en vigtig rolle med hensyn til at identificere personer med behov for bistand og udvikle skræddersyede planer for at hjælpe dem med at opnå social og erhvervsmæssig integration, herunder uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder.

- (10) Socialøkonomiske enheder kan fremme rimelige arbejdsvilkår ved at inddrage medarbejderne i deres ledelse og beslutningstagning. Fremme af social dialog og kollektive overenskomstforhandlinger i den sociale økonomi kan forbedre arbejdstagernes arbejdsvilkår. Medlemsstaterne kan fremme og bygge videre på dette aspekt af den sociale økonomi og udnytte dens knowhow ved at inddrage socialøkonomiske enheder i udformningen og gennemførelsen af aktive arbejdsmarkedspolitikker⁵⁹.
- (11) Den sociale økonomi bidrager til en Union med ligestilling ved at fremme social inklusion af dårligt stillede og underrepræsenterede grupper gennem levering af sociale tjenester og plejetjenester (herunder børnepasning, sundhedspleje og langtidspleje), socialt boligbyggeri og støtte til børn og unge med særlige behov. De bidrager til at mindske uligheder såsom den kønsbestemte forskel i beskæftigelsesfrekvensen, både ved direkte at beskæftige en stor del af kvinderne og ved at tilbyde plejeydelser, der gør det muligt for omsorgspersoner, hvoraf de fleste er kvinder, at komme ind på arbejdsmarkedet. Som en vigtig partner for den offentlige sektor kan socialøkonomien yde et værdifuldt bidrag til udformningen og leveringen af plejeydelser i hjemmet og i nærmiljøet. Gennem partnerskabsinitiativer kan offentlige myndigheder og socialøkonomiske enheder levere tilgængelige og økonomisk overkommelige pasningsordninger af høj kvalitet.
- (12) Erhvervsuddannelsessystemerne spiller en afgørende rolle med hensyn til at udstyre folk med de færdigheder, der er nødvendige for arbejdspladsen, personlig udvikling og medborgerskab. De bidrager også til at sikre en kvalificeret arbejdsstyrke, der kan bidrage til en retfærdig grøn og digital omstilling. Socialøkonomiske enheder tilbyder jobmuligheder, oplæring på arbejdspladsen og arbejdsbaserede læringsprogrammer, der er skræddersyet til den enkeltes og den lokale økonomis behov. De har potentiale

⁵⁵ Rådets henstilling af 30. oktober 2020, "En bro til job — styrkelse af ungdomsgarantien og erstatning af Rådets henstilling af 22. april 2013 om oprettelsen af en ungdomsgaranti" (EUT C 372 af 4.11.2020, s. 1).

⁵⁶ Rådets henstilling af 16. juni 2022 om en europæisk tilgang til mikroeksamensbeviser for livslang læring og beskæftigelsesegnethed (EUT C 243 af 27.6.2022, s. 10).

⁵⁷ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1057 af 24. juni 2021 om oprettelse af Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1296/2013 (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 21).

⁵⁸ Et eksempel herpå er den belgiske støtte til "*collectief maatwerk*", som omfatter finansiel støtte til sociale virksomheder med henblik på integration på arbejdsmarkedet.

⁵⁹ Et eksempel herpå er det franske initiativ *Territoires Zéro Chômeurs de Longue Durée*, der har til formål at bekæmpe langtidsledighed ved at oprette nonprofitorganisationer i områder med høj langtidsledighed til at ansætte lokale indbyggere på tidsbegrænsede kontrakter til at udføre aktiviteter, der er nyttige for samfundet såsom genanvendelse, børnepasning og kommunalt havearbejde. Lignende initiativer er blevet iværksat i Groningen i Nederlandene og Mariental i Østrig.

til at bidrage til indførelsen af individuelle læringskonti som omhandlet i Rådets henstilling af 16. juni 2022 om individuelle læringskonti⁶⁰. De kan derfor bidrage til en velkvalificeret og smidig arbejdsstyrke, der er i stand til at reagere på ændringer på arbejdsmarkedet, og som potentielt kan lette overgangen til ny beskæftigelse og afhjælpe manglen på arbejdskraft og dermed bidrage til den samlede økonomiske vækst. Medlemsstaterne kan udnytte dette potentiale i forbindelse med opbygning af viden om færdigheder, fremme af uddannelse og udformning af læseplaner.

- (13) Udfordringerne i forbindelse med den dobbelte omstilling og de demografiske forandringer skal tackles på regionalt og lokalt plan for at opnå økonomisk, social og territorial samhørighed. Socialøkonomiske enheder opererer generelt med en bottom-up-tilgang, tæt på lokalsamfund, borgerne og de problemer, de står over for, idet de ofte fungerer som sociale innovatorer og finder løsninger, der kan opskaleres og/eller kopieres, og som bidrager til systemiske sociale forandringer. Den sociale økonomi kan f.eks. tilbyde muligheder for opkvalificering af lavtuddannede arbejdstagere fra sektorer, der gennemgår store forandringer, og som leverer basale varer til overkommelige priser til lavindkomstgrupper. I fjerntliggende områder og landdistrikter med færre beskæftigelses- og uddannelses tilbud kan socialøkonomiske enheder skabe hårdt tiltrængte muligheder og gøre disse regioner mere attraktive. Udviklingen af EU's socialøkonomiske økosystemer bidrager derfor til at afbøde konsekvenserne af aldring, affolkning og andre demografiske tendenser og til at fremme lokal økonomisk og industriel udvikling, navnlig i landdistrikter og fjerntliggende områder og i EU's regioner i den yderste periferi, f.eks. inden for landbrug, økologisk fødevarerproduktion og i den blå økonomi.
- (14) Fremme af lokal udvikling styret af lokalsamfundet og gunstige økosystemer for social innovation styrker den sociale økonomi og fremmer omstillingen til en klimaneutral økonomi i overensstemmelse med den europæiske grønne pagt⁶¹ og industriplanen for den grønne pagt⁶². I betragtning af den sociale økonomis vigtige rolle i udviklingen af den cirkulære økonomi kan udformningen af tværgående og sammenhængende industripolitiske foranstaltninger vedrørende genbrug, reparation og genanvendelse fremme et velfungerende marked for sekundære råstoffer, optimere den sociale økonomis bidrag til de mål, der er fastsat i handlingsplanen for den cirkulære økonomi⁶³, og styrke konkurrenceevnen for Europas nulemissionsindustri. Socialøkonomiske enheder, der opererer på det digitale område, har demonstreret potentialet til at sætte borgere og virksomheder i stand til at deltage i en inkluderende og menneskecentreret digital omstilling og spille en aktiv rolle med hensyn til at nå målsætningerne og målene i politikprogrammet for det digitale årti 2030, der blev oprettet ved afgørelse (EU) 2022/2481⁶⁴ og den europæiske erklæring om digitale

⁶⁰ Rådets henstilling af 16. juni 2022 om individuelle læringskonti 2022/C 243/03 (EUT C 243 af 27.6.2022, s. 26).

⁶¹ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "Den europæiske grønne pagt" (COM(2019) 640 final).

⁶² Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "En industriplan for den grønne pagt til den CO₂-neutrale tidsalder" (COM(2023) 62 final).

⁶³ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "En ny handlingsplan for den cirkulære økonomi — for et renere og mere konkurrencedygtigt Europa" (COM(2020) 98 final).

⁶⁴ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2022/2481 af 14. december 2022 om etablering af politikprogrammet for det digitale årti 2030 (EUT L 323 af 19.12.2022, s. 4).

rettigheder og principper for det digitale årti⁶⁵. For at styrke modstandsdygtigheden i denne dobbelte omstilling til et grønt og digitalt samfund ajourførte Kommissionen sin industristrategi for Unionen i maj 2021. Strategien beskriver de udfordringer, som de 14 industrielle økosystemer står over for, herunder økosystemet "nærøkonomi og social økonomi".

- (15) For at den sociale økonomi kan udnytte sit potentiale med hensyn til at støtte adgangen til arbejdsmarkedet, social inklusion, kompetenceudvikling, territorial samhørighed og bæredygtig økonomisk udvikling har den brug for en befordrende ramme. Eftersom socialøkonomien påvirkes af horisontale og sektorspecifikke politikker og bestemmelser, er det nødvendigt med en befordrende ramme, der tager hensyn til socialøkonomiens særlige karakteristika og de yderligere hindringer, som socialøkonomiske enheder står over for i deres udvikling, og som begrænser deres muligheder for at operere på lige fod med almindelige virksomheder. Socialøkonomiske enheder søger ikke at maksimere effektivitetsgevinster og overskud, men at skabe positive samfundsmæssige resultater. De har brug for støtteforanstaltninger og gunstige finansielle, administrative og retlige rammer, der tager hensyn til deres forretningsmodellers særlige karakteristika med hensyn til ledelse, overskudsfordeling, arbejdsvilkår og påvirkning. Disse foranstaltninger gør det f.eks. muligt for dem at ansætte arbejdstagere, der er mindre produktive, eller levere sociale tjenesteydelser til tilgængelige priser. Der er behov for omfattende strategier for at fastlægge gunstige rammer. Dette kan omfatte vedtagelse af lovgivningsmæssige foranstaltninger eller gennemførelse eller tilpasning af politikker og initiativer til støtte for socialøkonomiens bidrag til sociale og miljømæssige mål og til at øge deres økonomiske og industrielle værdi. Disse strategier bør registrere fremskridt og måle initiativernes effektivitet, foretage de nødvendige tilpasninger og forbedringer og i sidste ende resultere i mere effektive og virkningsfulde resultater fra sektoren. Det kan være nødvendigt at vedtage strategier på forskellige forvaltningsniveauer (nationalt, regionalt og lokalt) afhængigt af den institutionelle organisation og kontekst i de enkelte medlemsstater. Regioner og andre subnationale niveauer kan vedtage socialøkonomiske strategier, der har en klar tilknytning til regionale udviklingsmål og -prioriteter, og som maksimerer de gensidige fordele.
- (16) Det er afgørende at inddrage aktørerne i den sociale økonomi for at sikre en vellykket udvikling og gennemførelse af socialøkonomiske strategier. Flere medlemsstater har allerede nedsat grupper på højt plan, der fremmer dialogen mellem offentlige myndigheder og socialøkonomiske enheder⁶⁶. Repræsentative netværk for socialøkonomien kan også være en platform for kollektive tiltag; de kan fremme samarbejde og informationsudveksling og skabe muligheder for kapacitetsopbygning og peerlæring.
- (17) Offentlig finansiell støtte spiller en vigtig rolle med hensyn til at muliggøre opstart og udvikling af socialøkonomiske enheder. Generelt har socialøkonomiske enheder vanskeligere ved at få adgang til finansielle ressourcer end andre virksomheder. På trods af visse forbedringer har en analyse af finansmarkederne for sociale virksomheder f.eks. afsløret et vedvarende misforhold mellem udbud af og efterspørgsel efter finansiering for sociale virksomheder i Europa med hensyn til adgang til fremmedkapital og egenkapital. Eftersom socialøkonomiske enheder har til

⁶⁵ Europæisk erklæring om digitale rettigheder og principper for det digitale årti (COM(2022) 28 final).

⁶⁶ F.eks. det franske øverste råd for social og solidarisk økonomi, det spanske råd for udvikling af socialøkonomien og det portugisiske nationale råd for socialøkonomi.

formål at skabe positive sociale og/eller miljømæssige virkninger og kun i begrænset omfang kan udlodde overskud til deres finansieringsydere og ejere, er de generelt ikke velegnede til investorer, der søger et betydeligt økonomisk afkast. De støtteforanstaltninger, der er til rådighed til at løse dette problem er typisk spredte og meget forskellige med hensyn til effektivitet. Foranstaltningerne varierer fra gavebidrag og tilskud til konsulent- og kapacitetsopbygningstjenester og ydes ofte af væksthuse. Der er derfor stadig rigelig plads til forbedringer med hensyn til at yde skræddersyet finansiering til forskellige faser af en socialøkonomisk enheds livscyklus, og yderligere støtte til mobilisering af privat finansiering og andre supplerende foranstaltninger for at forbedre adgangen til finansiering for socialøkonomiske enheder kunne være nyttig. En sådan tilgang består i at give de enkelte sparere eller ansatte, der deltager i arbejdsgiverfinansierede pensions- eller opsparingsordninger, mulighed for at vælge en opsparingsplan, der investerer en del af deres opsparing i en social virksomhed⁶⁷.

- (18) Unionen tilbyder mange finansieringsmuligheder til støtte for den sociale økonomi. Den Europæiske Socialfond Plus, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling oprettet ved forordning (EU) 2021/1058⁶⁸, Fonden for Retfærdig Omstilling oprettet ved forordning (EU) 2021/1056⁶⁹, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne oprettet ved forordning (EU) nr. 1305/2013⁷⁰, programmet for det indre marked oprettet ved forordning (EU) 2021/690⁷¹, InvestEU-programmet oprettet ved forordning (EU) 2021/523⁷² og, hvor det er relevant, genopretnings- og resiliensfaciliteten, der er oprettet ved forordning (EU) 2021/241⁷³, yder alle finansiering. Unionen yder også rådgivningsstøtte gennem fi-compass-plattformen til udformning af finansielle instrumenter under samhørighedspolitikens fonde. Medlemsstaterne, herunder de regionale og lokale myndigheder, kunne gøre bedre brug af disse muligheder ved at vedtage specifikke foranstaltninger for den sociale økonomi. Teknisk støtte⁷⁴ er et andet EU-instrument, der skal forbedre medlemsstaternes kapacitet til at udforme og gennemføre politikker til styrkelse af den sociale økonomi.
- (19) Levering af varer og tjenesteydelser og samarbejde med både offentlige myndigheder og almindelige virksomheder er afgørende for udviklingen af den sociale økonomi, for

⁶⁷ F.eks. "Les Fonds Communs de Placement d'Entreprise solidaires" i Frankrig.

⁶⁸ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1058 af 24. juni 2021 om Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Samhørighedsfonden (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 60).

⁶⁹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1056 af 24. juni 2021 om oprettelse af Fonden for Retfærdig Omstilling (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 1).

⁷⁰ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 487).

⁷¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/690 af 28. april 2021 om oprettelse af et program for det indre marked, virksomheders, herunder små og mellemstore virksomheders, konkurrenceevne, plante-, dyre-, fødevarer- og foderområdet og europæiske statistikker (programmet for det indre marked) og om ophævelse af forordning (EU) nr. 99/2013, (EU) nr. 1287/2013, (EU) nr. 254/2014 og (EU) nr. 652/2014 (EUT L 153 af 3.5.2021, s. 1).

⁷² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/523 af 24. marts 2021 om oprettelse af InvestEU-programmet og om ændring af forordning (EU) 2015/1017 (EUT L 107 af 26.3.2021, s. 30).

⁷³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17).

⁷⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/240 af 10. februar 2021 om oprettelse af et instrument for teknisk støtte (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 1).

at generere indtægter og for at hjælpe socialøkonomiske enheder med at blive økonomisk selvforsynende. Takket være fleksibiliteten i EU's regler for offentlige indkøb kan ordregivende myndigheder anvende offentlige udbud på en mere strategisk måde ved at fastsætte innovative, grønne og sociale kriterier og i sidste ende bidrage til en mere bæredygtig, inkluderende og konkurrencedygtig økonomi. De fleste udbud tildeles dog stadig udelukkende på grundlag af prisen. Eftersom socialøkonomiske enheder sigter mod at levere samfundsmæssige og kollektive fordele frem for at levere tjenesteydelser til den laveste pris, kæmper de for at konkurrere i almindelige offentlige indkøbsprocesser, selv om de kan tilføre en bredere merværdi til indkøbsprocessen. Der er også plads til at øge socialøkonomiske enheders kapacitet til at drive forretning, herunder gennem en mere systematisk integration i almindelige erhvervsværdikæder og partnerskaber med dem med henblik på i fællesskab at byde på offentlige udbud og skabe nye markedsmuligheder.

- (20) De offentlige myndigheder udnytter ofte ikke statsstøttereglernes fulde anvendelsesområde til støtte for den sociale økonomi, hvor markedet alene ikke er i stand til at opnå tilfredsstillende adgang til arbejdsmarkedet og social inklusion, idet de begrænser sig til foranstaltninger under den generelle de minimis-tærskel og ikke gør brug af muligheden for at indføre foranstaltninger i henhold til Kommissionens forordning (EU) nr. 651/2014⁷⁵ (den generelle gruppefritagelsesforordning) såsom regionalstøtte, risikofinansieringsstøtte og støtte til ansættelse af dårligt stillede arbejdstagere. Med hensyn til de minimis-støtte er den i øjeblikket begrænset til 200 000 EUR over tre år, men de nuværende regler udløber den 31. december 2023 og er ved at blive revideret. EU-reglerne om tjenesteydelser af almen økonomisk interesse giver også mulighed for at godkende statsstøtte, men de offentlige myndigheder gør ofte ikke fuld brug af disse muligheder, navnlig ikke til sociale tjenesteydelser i forbindelse med integration af sårbare personer på arbejdsmarkedet.
- (21) Skattepolitikken kan også spille en vigtig rolle med hensyn til at fremme den sociale økonomi og sikre, at socialøkonomiske enheder har råd til at operere på lige fod med almindelige virksomheder, idet der skabes et mere retfærdigt erhvervsklima, samtidig med at der bidrages til social inklusion og bedre adgang til beskæftigelse. Kun få medlemsstater har indført en sammenhængende beskatningsramme, der tilskynder til udvikling af sektoren, herunder skatteincitamenter, der er skræddersyet til den sociale økonomis behov, samtidig med at dens mangfoldighed anerkendes, og fragmentering undgås. Veludformede skatteincitamenter for donationer til almennyttige socialøkonomiske enheder kan stimulere deres finansiering, også på tværs af Unionens grænser, i overensstemmelse med traktatens princip om ikkeforskelsbehandling. Der er fortsat administrative hindringer i flere medlemsstater med hensyn til donationer til almennyttige formål på tværs af medlemsstaternes grænser og manglende gennemsigtighed med hensyn til de dokumenter, der er nødvendige for at opnå status som almennyttig virksomhed. Udstedelse af standardiserede formularer for den modtagende enhed, der er etableret i en anden medlemsstat, kan mindske de administrative hindringer. Som et første skridt kunne medlemsstaterne levere oversættelser af deres nationale formularer til de sprog, der anvendes af andre medlemsstater. Dernæst kunne medlemsstaterne undersøge mulighederne for at udvikle standardformularer for direkte beskatning af grænseoverskridende donationer.

⁷⁵ Kommissionens forordning 651/2014/EU af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107 og 108 (EUT L 187 af 26.6.2014, s. 1).

- (22) Processer for måling og forvaltning af sociale virkninger er særlig vigtige for socialøkonomiske enheder, da de sætter dem i stand til at forstå og formidle deres virkning og få adgang til virkningsbaseret finansiering. Måling af social virkning indebærer, at der anvendes parametre og værktøjer til at måle de sociale virkninger af en bestemt intervention eller et bestemt initiativ. Forvaltning af sociale virkninger omfatter opbygning af de systemer, processer og kapaciteter, som en organisation har brug for til proaktivt at forvalte og øge dens virkning. Men den brede vifte af rammer og værktøjer, der er til rådighed, kan være en udfordring, navnlig for enheder med færre ressourcer. Overvågning af de sociale resultater af offentlige investeringer giver mulighed for offentlig kontrol, kan understøtte begrundelsen for at anvende skatteydernes penge til at støtte socialøkonomiske enheder eller aktiviteter og kan bidrage til at forhindre "effektvask" (overdreven eller falsk påstand om effekt). Tilgange til måling og styring af sociale virkninger, der er velovervejede, forholdsmæssige og tilpasset de enkelte enheders behov, kan være nyttige i denne henseende. De bør baseres på standardmetoder og -indikatorer samt på faktorer såsom størrelse, udviklingstrin og mangfoldigheden af enhederne.
- (23) Den sociale økonomis synlighed og anerkendelse på nationalt og regionalt plan i Unionen er blevet forbedret i løbet af det seneste årti. Sektorens potentiale er imidlertid stadig uudnyttet i mange EU-lande. Manglende koordinering og udveksling mellem landene fastholder forskellene i udviklingen af den sociale økonomi, og der er derfor en klar mulighed for, at medlemsstaterne kan vinde ved at lære og udveksle bedste praksis. Der er også begrænset bevidsthed i den brede offentlighed om den sociale økonomi og de positive bidrag, den yder. Dette kan hindre udviklingen af støttepolitikker og markedsmuligheder for den sociale økonomi. Regulering, samtidig med at det sikres, at ny lovgivning opfylder behovene hos socialøkonomiske enheder, kan øge bevidstheden og give dem større legitimitet og lette adgangen til finansiering og markeder. Nationale offentlige myndigheder og interessenter har iværksat en række initiativer såsom specifikke retlige former, mærker og statusser⁷⁶ for den sociale økonomi og storstilede kommunikationskampagner for at øge forståelsen og synligheden af den sociale økonomi. Andre vellykkede reformer omfatter oprettelse af særlige ministerielle enheder for den sociale økonomi og øget dialog mellem interessenter og offentlige myndigheder. Det er afgørende at øge den sociale økonomis synlighed for at dens positive indvirkning på samfundet kan blive anerkendt fuldt ud, som det understreges i handlingsplanen for den sociale økonomi med lanceringen af en socialøkonomisk portal.
- (24) Nøjagtige data og statistikker er afgørende for at forbedre forståelsen af socialøkonomiske forretningsmodeller og træffe evidensbaserede politiske beslutninger. Der er imidlertid mangel på pålidelige data om den sociale økonomi, herunder data om dens økonomiske merværdi og resultater. De eksisterende data er ofte ufuldstændige og vanskelige at sammenligne. For eksempel har kun nogle få medlemsstater udvidet deres nationale regnskabssystemer med henblik på at indsamle supplerende data (f.eks. i satellitregnskaber) om den sociale økonomi til trods for den finansielle støtte, der er til rådighed under EU-budgettet. Socialøkonomien indgår normalt ikke i strukturerede erhvervsstatistikker, f.eks. når statistikkerne bygger på økonomiske data genereret af profitorienterede virksomheder, og traditionelle

⁷⁶ Juridiske statusser/kvalifikationer, undertiden også kaldet mærker, adskiller sig fra juridiske selskabsformer, da de kan anvendes af forskellige juridiske selskabsformer, herunder profitorienterede organisationer og nonprofitorganisationer.

socialøkonomiske enheder kun indgår i restkategorier. Ved at stille vigtige statistikker om socialøkonomiens størrelse, arbejdsstyrke, udvikling og udfordringer til rådighed vil de strategier og foranstaltninger, der indføres, være mere effektive og tilpasset de forskellige situationer i sektoren.

HAR VEDTAGET DENNE HENSTILLING:

FORMÅL

1. I overensstemmelse med principperne i den europæiske søjle for sociale rettigheder er formålet med denne henstilling at fremme adgangen til arbejdsmarkedet og social inklusion ved at vejlede medlemsstaterne i at fremme politiske og lovgivningsmæssige rammer for den sociale økonomi og/eller foranstaltninger, der letter dens udvikling.

For at nå disse mål henstilles det til medlemsstaterne at samarbejde med interessenter om at anerkende, støtte og bygge videre på bidragene fra den sociale økonomi.

2. Denne henstilling har til formål at støtte gennemførelsen af handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder og bidrage til at nå Unionens tre overordnede mål for beskæftigelse, færdigheder og fattigdomsbekæmpelse senest i 2030.
3. Ved at fremme den sociale økonomi søger denne henstilling også at stimulere en retfærdig og bæredygtig økonomisk og industriel udvikling og bidrage til territorial samhørighed i alle medlemsstaterne.

DEFINITIONER

4. I denne henstilling forstås ved:
 - a) "social økonomi/socialøkonomi": private enheder, der er uafhængige af offentlige myndigheder, og som leverer varer og tjenesteydelser til deres medlemmer eller til samfundet, herunder kooperativer, gensidige selskaber, foreninger (herunder velgørende organisationer), fonde og sociale virksomheder, der opererer i overensstemmelse med følgende centrale principper og kendetegn:
 - prioritering af mennesker samt sociale og/eller miljømæssige formål frem for fortjeneste
 - geninvestering af størstedelen af overskuddet for yderligere at forfølge deres sociale og/eller miljømæssige formål og udføre aktiviteter i medlemmernes/brugernes interesse ("kollektiv interesse") og/eller samfundet som helhed ("almen interesse")
 - demokratisk og/eller deltagerorienteret ledelse
 - b) "social virksomhed": en enhed, der leverer varer og tjenesteydelser til markedet på en iværksætterorienteret måde og i overensstemmelse med principperne og kendetegnene ved den sociale økonomi, og som har sociale og/eller miljømæssige mål som begrundelse for sin kommercielle aktivitet.

FREMME AF ADGANGEN TIL ARBEJDSMARKEDET OG SOCIAL INKLUSION GENNEM DEN SOCIALE ØKONOMI

Adgang til arbejdsmarkedet

5. Det henstilles til medlemsstaterne at anerkende og støtte socialøkonomiens specifikke merværdi ved at lette adgangen til arbejdsmarkedet og fremme kvalitetsjob for alle og samtidig forbedre arbejdsvilkårene. Dette bør ske inden for rammerne af inklusiv vækst, som fremhævet i retningslinjerne for medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker, navnlig ved at:
- a) iværksætte eller tilskynde til partnerskabsinitiativer, der inddrager socialøkonomiske enheder i udformningen og gennemførelsen af aktive arbejdsmarkedspolitikker
 - b) sikre, at offentlige myndigheder yder tilstrækkelig støtte til socialøkonomiske enheder med henblik på bedre integration på arbejdsmarkedet af kvinder, dårligt stillede og underrepræsenterede grupper (såsom langtidsledige, personer med psykisk dårligt helbred, inaktive, lavtuddannede, personer med handicap, personer med indvandrerbaggrund eller racemæssig eller etnisk minoritetsbaggrund (herunder romaer), unge og ældre) gennem:
 - i. sociale virksomheder, der arbejder med integration, og som leverer beskæftigelse og skræddersyet støtte til sådanne grupper
 - ii. foranstaltninger, der skal hjælpe disse grupper af mennesker med at forberede sig på beskæftigelse gennem erhvervs erfaring i sociale virksomheder med henblik på deres integration i det åbne arbejdsmarked
 - c) støtte samarbejdsprojekter mellem offentlige arbejdsformidlinger, lokale myndigheder, socialøkonomiske enheder og almindelige virksomheder med henblik på at tilbyde skræddersyet erhvervsvejledning og lærings- og uddannelsesmuligheder til unge, der ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse (NEET'er). Disse muligheder kan omfatte lærlingeuddannelser, faglige fordybelsesprogrammer, personlig coaching og møder med rollemodeller og sigte mod at lette integrationen på arbejdsmarkedet i overensstemmelse med den styrkede ungdomsgaranti
 - d) fremme socialt iværksætteri som et middel til at fremme selvstændig virksomhed og andre former for beskæftigelse, udvikle økonomisk aktivitet lokalt og tackle sociale og miljømæssige udfordringer gennem innovative og inkluderende forretningsmodeller. For at opnå dette f.eks. kan medlemsstaterne f.eks.:
 - i. sikre, at sociale iværksættere har adgang til social beskyttelse
 - ii. overveje at reducere socialsikringsbidragene med henblik på ansættelse af nye medarbejdere
 - iii. identificere, vurdere og imødegå potentielle administrative ulemper eller hindringer for at starte en social virksomhed
 - e) udforme politikker og vedtage foranstaltninger, der fremmer og integrerer ligestilling mellem kønnene i den sociale økonomi, f.eks. ved at:
 - i. udfordre diskriminerende sociale normer og stereotyper om kvinders og mænds færdigheder og undervurdering af kvinders arbejde

- ii. yde skræddersyet støtte til styrkelse af kvinders indflydelse og status ved at mindske kønsbestemte forskelle i beskæftigelse og løn og sikre lige lederskab
 - iii. give kvinder, der ønsker at blive sociale iværksættere og ledere, adgang til coaching- og mentorordninger
- f) sikre en befordrende ramme for virksomhedsoverdragelser til ansatte med henblik på at danne arbejdstagerkooperativer for at undgå tab af arbejdspladser og beskytte den økonomiske aktivitet
 - g) samarbejde med socialøkonomiske enheder for at gøre det muligt for flere personer med handicap at komme ind på arbejdsmarkedet, f.eks. ved at udvikle kompenserende teknologier
 - h) fremme social dialog og kollektive overenskomstforhandlinger i den sociale økonomi for at sikre, at arbejdstagerne har rimelige arbejdsvilkår, herunder rimelige lønninger, med respekt for arbejdsmarkedsparternes autonomi.

Social inklusion

6. Det henstilles til medlemsstaterne, at de anerkender og støtter den sociale økonomis rolle med hensyn til at tilvejebringe tilgængelige sociale tjenester og plejetjenester samt boliger af høj kvalitet, navnlig for dårligt stillede grupper, sideløbende med de offentligt tilgængelige sociale tjenester. Dette kunne f.eks. omfatte:
- a) samarbejde med socialøkonomiske enheder inden for deres respektive indsatsområder, når de etablerer og leverer tjenesteydelser af almen interesse
 - b) inddragelse af socialøkonomiske enheder i udformningen og leveringen af personcentrerede sociale tjenester og plejetjenester som understreget i den europæiske plejestrategi
 - c) samarbejde med socialøkonomiske enheder om at udforme og levere omsorg og støtte til børn og unge, herunder børn fra dårligt stillede grupper, i overensstemmelse med den europæiske børnegaranti, der er oprettet ved Rådets henstilling (EU) 2021/1004⁷⁷, og EU-strategien om barnets rettigheder⁷⁸.

Færdigheder

7. Det henstilles til medlemsstaterne at støtte uddannelse og kompetenceudvikling i den sociale økonomi, navnlig ved:
- a) på grundlag af eksisterende viden om færdigheder at følge økonomiens og det almindelige arbejdsmarkeds behov for at forstå, hvordan den sociale økonomi kan bidrage til udbuddet af en kvalificeret arbejdsstyrke og afbøde manglen på arbejdskraft
 - b) at fremme uddannelse og færdigheder i den sociale økonomi gennem:
 - i. iværksættelse af læringsudvekslinger mellem socialøkonomiske enheder, uddannelsesorganisationer og almindelige virksomheder med henblik på at forbedre de ledelsesmæssige, iværksætterorienterede og jobrelaterede

⁷⁷ Rådets henstilling (EU) 2021/1004 af 14. juni 2021 om oprettelse af en europæisk børnegaranti (EUT L 223 af 22.6.2021).

⁷⁸ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget "EU-strategi om barnets rettigheder" (COM(2021) 142 final).

- færdigheder, der er nødvendige for den digitale og grønne omstilling (herunder cirkulære færdigheder, reparationsfærdigheder og digitale færdigheder)
- ii. omskoling og opkvalificering af personer i livslang læring, herunder dårligt stillede grupper af mennesker, og hjælp til deres overgang til det åbne arbejdsmarked i overensstemmelse med den europæiske tilgang til mikroeksamensbeviser for livslang læring og beskæftigelsesegnethed
 - iii. medtagelse af uddannelse inden for eller leveret af socialøkonomien på listen over uddannelser, der kan dækkes af de enkelte læringskonti⁷⁹
- c) at etablere specifikke lærlingeordninger i den sociale økonomi, der støtter unge, navnlig personer, der ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse, med at opkvalificere og forberede dem på arbejdsmarkedet og sætter den sociale økonomi i stand til at udvikle talenter i sektoren i overensstemmelse med den europæiske ramme for effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet
 - d) at fremme inddragelsen af den sociale økonomi og sociale iværksætterfærdigheder i uddannelse og erhvervsuddannelse på alle uddannelsesniveauer, navnlig inden for iværksætteri og virksomhedskurser, og give adgang til coaching- og mentorordninger for socialøkonomiske enheder og sociale iværksættere
 - e) at oprette nationale kompetencecentre for uddannelse i den sociale økonomi og deltage i tværnationale initiativer, der letter adgangen til specialuddannelsesprogrammer for den sociale økonomi, f.eks. gennem samarbejde med udbydere af erhvervsuddannelse, der arbejder inden for rammerne af etablerede organer såsom de erhvervsekspertisecentre, der er omhandlet i Rådets henstilling af 24. november 2020 om erhvervsrettet uddannelse med henblik på bæredygtig konkurrenceevne, social retfærdighed og modstandsdygtighed⁸⁰.

Social innovation, bæredygtig økonomisk udvikling og territorial samhørighed

8. Det henstilles til medlemsstaterne at styrke den støtterolle, som socialøkonomiske enheder spiller med hensyn til at fremme social innovation og nøglesektorer inden for lokal udvikling og beskæftigelse. Dette kan opnås ved at:
- a) fremme et gunstigt økosystem for social og stedbaseret innovation ved at lette samarbejds- og partnerskabsinitiativer mellem enheder inden for den sociale og cirkulære økonomi, almindelige virksomheder, finansieringsudbydere, lokale myndigheder og andre interessenter. Dette kan f.eks. gøres ved at:
 - i. oprette eller fremme sociale innovationsknudepunkter eller klynger af social og økologisk innovation med henblik på at opfylde lokale behov og afprøve fælles løsninger

⁷⁹ Rådets henstilling af 16. juni 2022 om individuelle læringskonti 2022/C 243/03 (EUT C 243 af 27.6.2022, s. 26).

⁸⁰ Rådets henstilling af 24. november 2020 om erhvervsrettet uddannelse med henblik på bæredygtig konkurrenceevne, social retfærdighed og modstandsdygtighed 2020/C 417/01 (EUT C 417 af 2.12.2020, s. 1).

- ii. inddrage socialøkonomiske enheder i lokaludvikling styret af lokalsamfundet, herunder ved at gøre brug af de tilgængelige EU-finansieringsinstrumenter
 - iii. samarbejde med nationale og regionale kompetencecentre for social innovation for at opbygge netværk, styrke kapacitet og synergier, fremhæve effektivitet og udvikle vigtige værktøjer og metoder til at stimulere social innovation
- b) sikre, at politikken for den sociale økonomi har forbindelse til industripolitikken og omstillingen til en digital og cirkulær økonomi
 - c) tilpasse de lovgivningsmæssige rammer med henblik på at støtte socialøkonomiske enheder i den cirkulære økonomi, f.eks. sikre, at der findes de rette incitamenter for virksomheder til at donere usolgte og returnerede varer til socialøkonomiske enheder med henblik på reparation og genbrug i stedet for at destruere varerne og for enkeltpersoner til at donere brugte varer, sikre, at socialøkonomiske enheder har adgang til affaldsstrømmen, inddrage dem i affaldsforebyggelsesstrategier og give fødevarebanker tilladelse til at indsamle fødevareoverskud
 - d) fremme udviklingen af samfundsbaseede initiativer og økosystemer i den sociale økonomi, f.eks. energifællesskaber, fælles mobilitetsløsninger, kooperativer af digitale platforme, plejetjenester, landbrugskooperativer og lokale korte fødevarekæder og -markeder, så borgerne kan få adgang til lokalt baseede produkter og tjenester
 - e) fremme socialøkonomiske enheders adgang til digitale værktøjer og nye teknologier såsom open source, big data og kunstig intelligens.

UDVIKLING AF GUNSTIGE RAMMER FOR DEN SOCIALE ØKONOMI

9. Det henstilles til medlemsstaterne at udvikle politiske og lovgivningsmæssige rammer, der muliggør og støtter den sociale økonomi. Med henblik herpå opfordres de til at udforme og gennemføre omfattende strategier, der anerkender og stimulerer den sociale økonomi i overensstemmelse med Unionens handlingsplan for den sociale økonomi og andre EU-politiske retningslinjer. Medlemsstaterne bør følge anbefalingerne i punkt 13-21, når de udformer disse strategier.
10. Det henstilles til medlemsstaterne at indføre mekanismer for høring og dialog mellem de offentlige myndigheder og organisationer, der repræsenterer den sociale økonomi. Dette kan omfatte nedsættelse af grupper på højt plan og støtte til fremkomsten og udviklingen af repræsentative netværk for socialøkonomien.
11. I de strategier, der er omhandlet i punkt 9, bør medlemsstaterne anerkende socialøkonomiens centrale principper, karakteristika og omfang og anerkende, at de kan antage en række forskellige retlige former og statusser og er specifikke for forskellige nationale, regionale og lokale love og praksisser.
12. Det henstilles til medlemsstaterne at investere i udviklingen af deres embedsmænds og myndigheders forståelse af socialøkonomien gennem uddannelsesprogrammer og tværnationale og/eller interregionale kapacitetsopbygningsinitiativer, herunder initiativer under Interreg Europa-programmet som fastsat i Europa-Parlamentets og

Rådets forordning (EU) 2021/1059⁸¹. Initiativerne bør fokusere på peerlæring og udveksling af bedste praksis med særlig vægt på at fremme samarbejdet mellem regionale og lokale myndigheder samt interessenter i den sociale økonomi. Kommissionen vil støtte dette arbejde som beskrevet i punkt 22, litra a), nr. iii).

Adgang til offentlig og privat finansiering

13. Det henstilles til medlemsstaterne at skabe et gunstigt miljø for social finansiering på nationalt, regionalt og lokalt plan, navnlig gennem:
- a) kortlægning af finansieringsstrukturerne for socialøkonomiske enheder, finansielle formidlere og støtteorganisationer og vurdering af deres behov og effektiviteten af eksisterende støtteordninger
 - b) sikring af, at socialøkonomiske enheder har adgang til finansiering på det rette trin i deres udvikling, som er skræddersyet til deres behov, herunder tilskud og andre subsidier, egenkapital- eller kvasiegenkapitalfinansiering til opstartsfasen eller fremmedkapital-, egenkapital-, kvasiegenkapital- eller mezzaninfinansiering i opskaleringsfasen, og innovative finansieringsordninger såsom offentlig-private partnerskaber, crowdfundingplatforme og kombinationer af forskellige typer finansielle instrumenter eller tilskud og finansielle instrumenter
 - c) fremme af detailinvestorers adgang til bæredygtige forretningsmodeller, sektorer, produkter og tjenesteydelser, der drives af eller støttes af den sociale økonomi
 - d) evaluering af kriterierne for adgang til offentlige finansieringsprogrammer, herunder programmer rettet mod almindelige virksomheder, for at sikre, at de ikke skaber unødige hindringer for socialøkonomiske enheder
 - e) mobilisering af privat finansiering ved at stille offentlige garantiordninger til rådighed, hvor det er nødvendigt, for at tilskynde specialiserede og almindelige bidragsydere til at finansiere socialøkonomiske enheder
 - f) øget bevidsthed om socialøkonomiske enheders særlige karakteristika og behov for at forbedre almindelige private finansieringsyders kapacitet til at tilbyde skræddersyet finansiell støtte
 - g) lettere adgang til virksomhedsudvikling og støtte til investeringsparathed for socialøkonomiske enheder i hele deres livscyklus, f.eks. gennem oplysningsstøtteordninger for væksthuse rettet mod almindelige virksomheder, acceleratorer og andre støtteorganisationer med henblik på at udvide deres støtte til socialøkonomiske enheder, herunder kapacitetsopbygningsmuligheder for ledere af socialøkonomiske enheder
 - h) målrettet finansiell støtte og kapacitetsopbygning for at lette virksomhedsoverdragelser til arbejdstagerkooperativer
 - i) tilbud om ordninger, der øger tilgængeligheden af finansiering for socialøkonomiske enheder, f.eks. ved at give individuelle sparere eller ansatte, der deltager i arbejdsgiverfinansierede pensionsordninger eller

⁸¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1059 af 24. juni 2021 om særlige bestemmelser for målet om europæisk territorialt samarbejde (Interreg), der støttes af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og de eksterne finansieringsinstrumenter (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 94).

opsparingsordninger, mulighed for at vælge en plan, der investerer en del i en social virksomhed

- j) bedst mulig udnyttelse af de midler, der er til rådighed via fondene under samhørighedspolitikken, InvestEU-programmets medlemsstatsdel, genopretnings- og resiliensfaciliteten, lignende programmer og andre nationale og regionale ressourcer, ved at gennemføre foranstaltninger og initiativer, der er specifikt udformet til socialøkonomiske enheder
- k) anvendelse af fi-compass-rådgivningstjenester om finansielle instrumenter under Unionens delte forvaltning til at udvikle tilbagebetalingspligtige finansieringsinstrumenter gennem fondene under samhørighedspolitikken.

Adgang til markeder og offentlige indkøb

14. Det henstilles til medlemsstaterne at tilskynde deres ordregivende myndigheder til at købe varer og tjenesteydelser strategisk og til at opnå sociale virkninger og støtte social innovation. Med henblik herpå bør de gøre fuld brug af de værktøjer, der er til rådighed i henhold til Unionens regler for offentlige udbud. Fremme af udbredelsen af socialt ansvarlige og innovative løsninger i forbindelse med offentlige udbud kan omfatte forskellige typer politiske værktøjer, herunder:
- a) vedtagelse af politiske retningslinjer og indkøbsstrategier, herunder eventuelle officielle mål, støttet af ledelsen og med et engagement hele vejen fra det politiske niveau til centrale beslutningstagere og budgetforvaltere
 - b) vejledning på det eller de relevante administrative niveauer
 - c) øget bevidsthed om merværdien af socialt ansvarlige offentlige udbud blandt ordregivende myndigheder og virksomheder og adgang til ekspertise for ordregivende myndigheder og socialøkonomiske enheder
 - d) tilskyndelse af de ordregivende myndigheder til i udbudsdokumenterne at henvise til specifikke forpligtelser i henhold til social- og arbejdsmarkedslovgivningen og kollektive overenskomster, der gælder for udbuddet⁸², anmode budgiverne om at bekræfte overholdelsen heraf og indføre overvågningsforanstaltninger
 - e) tilskyndelse til en struktureret, gennemsigtig og ikkediskriminerende dialog med socialøkonomien og andre interessenter med henblik på at udforme en socialt ansvarlig strategi for offentlige udbud.
15. I det væsentlige bør de ordregivende myndigheder gøre bedre brug af de fleksible bestemmelser i EU's eksisterende retlige rammer for at hjælpe socialøkonomiske enheder med at få adgang til markedet, f.eks. ved at:
- a) fremme markedsdialogen, navnlig ved at gennemføre gennemsigtige og inkluderende indledende markedsundersøgelser med et målrettet udvalg af potentielle leverandører

⁸² Artikel 30, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/23/EU af 26. februar 2014 om tildeling af koncessionskontrakter (EUT L 094 094 af 28.3.2014, s. 1), artikel 18, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU af 26. februar 2014 om offentlige udbud og om ophævelse af direktiv 2004/18/EF (EUT L 94 af 28.3.2014, s. 65) og artikel 36, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/25/EU af 26. februar 2014 om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester og om ophævelse af direktiv 2004/17/EF (EUT L 94 af 28.3.2014, s. 243).

- b) reservere kontrakter til virksomheder, der arbejder for integration på arbejdsmarkedet, eller til operatører, der beskæftiger en andel af personer med handicap eller dårligt stillede arbejdstagere på mindst 30 %, i overensstemmelse med artikel 24 i direktiv 2014/23/EU, artikel 20 og 77 i direktiv 2014/24/EU og artikel 38 og 94 i direktiv 2014/25/EU
 - c) fastsætte forholdsmæssige og inkluderende udvælgelseskriterier for at gøre det muligt for små og innovative sociale virksomheder at byde på kontrakter
 - d) bevæge sig væk fra logikken om den laveste pris ved at anvende sociale tildelingskriterier i overensstemmelse med reglen om "det økonomisk mest fordelagtige tilbud" og sociale kontraktbestemmelser og fastsætte krav til ydeevne eller funktion på forskellige stadier af udbudsprocedurene, herunder i tekniske specifikationer
 - e) opdele kontrakter i delkontrakter i overensstemmelse med artikel 46 i direktiv 2014/24/EU og artikel 65 i direktiv 2014/25/EU, også med henblik på at lette samarbejdet mellem almindelige virksomheder og socialøkonomiske enheder, og anvende enkle ordninger, navnlig for sociale og andre specifikke tjenesteydelser, for at gøre processen mere tilgængelig for socialøkonomiske enheder
 - f) kræve specifikke mærker i de tekniske specifikationer, tildelingskriterierne eller vilkårene for kontraktens udførelse, når de har til hensigt at købe bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser med specifikke sociale eller miljømæssige karakteristika, i overensstemmelse med artikel 43 i direktiv 2014/24/EU og artikel 61 i direktiv 2014/25/EU.
16. For at hjælpe socialøkonomiske enheder med at udvide deres rækkevidde henstilles det til medlemsstaterne at fremme samarbejdet mellem socialøkonomiske enheder og almindelige virksomheder, navnlig ved at:
- a) øge bevidstheden om social merværdi ved at fremme bedste praksis, der tilskynder almindelige virksomheder til at inddrage sociale virksomheder i deres langsigtede forsynings- og værdikæder og forbrugerne til at købe varer og/eller tjenesteydelser produceret af socialøkonomiske enheder, også kendt som "køb socialt"-bevægelsen
 - b) øge udbuddet af mentorordninger, matchmaking og hjælpeydelser for at hjælpe socialøkonomiske enheder med at udvikle langsigtede partnerskaber med erhvervslivet som helhed
 - c) fremme og støtte arbejdstagere fra sociale virksomheder, som arbejder med integration på arbejdsmarkedet, i at samarbejde med almindelige virksomheder for at få erfaring på det åbne arbejdsmarked
 - d) hjælpe socialøkonomiske enheder og iværksættere med at gøre bedst mulig brug af nye teknologier til at få adgang til private markeder gennem socialøkonomiske onlineplatforme, kollaborative rum og digitale fællesskaber.

Statsstøtte

17. Når en påtænkt støtteforanstaltning til fordel for socialøkonomien udgør statsstøtte, og uden at det berører de gældende regler, henstilles det til medlemsstaterne at gøre fuld brug af statsstøttereglerne anvendelsesområde til støtte for den sociale økonomi som fastsat i forordning (EU) nr. 651/2014, reglerne om tjenesteydelser af almen økonomisk interesse og de minimis-reglen ved at:

- a) anvende bestemmelserne i forordning (EU) nr. 651/2014, navnlig:
- i. overveje investeringsstøtte til små og mellemstore virksomheder (SMV'er), f.eks. til køb af aktiver i social infrastruktur i overensstemmelse med artikel 17 i forordning (EU) nr. 651/2014
 - ii. gøre bedst mulig brug af de bestemmelser, der tillader risikofinansieringsstøtte til SMV'er i overensstemmelse med artikel 21 og 21a i forordning (EU) nr. 651/2014, f.eks. ved at oprette investeringsfonde med deltagelse af private investorer til specifikt at støtte sociale virksomheder og give skatteincitamer til uafhængige private investorer, som er fysiske personer, der yder risikofinansiering direkte eller indirekte til de støtteberettigede virksomheder
 - iii. overveje etableringsstøtte, der gør det muligt for små, unoterede, unge virksomheder at modtage en række støtteinstrumenter såsom lån på lempelige vilkår, forsikringer med lave præmier eller tilskud i overensstemmelse med artikel 22 i forordning (EU) nr. 651/2014
 - iv. investere i mennesker ved at vedtage støtteordninger til reintegration på arbejdsmarkedet af dårligt stillede eller meget dårligt stillede arbejdstagere i overensstemmelse med artikel 32 og 35 i forordning (EU) nr. 651/2014
 - v. fremme af fuld inklusion af handicappede arbejdstagere i alle typer virksomheder med støtte fra specifikke tilskud, herunder løntilskud, til virksomheder i overensstemmelse med artikel 33 og 34 i forordning (EU) nr. 651/2014
 - vi. støtte til opførelse eller opgradering af lokal infrastruktur, som kan omfatte lokal social infrastruktur, ved at yde støtte til dækning af forskellen mellem investeringsomkostningerne og driftsoverskuddet ved investeringen i overensstemmelse med artikel 56 i forordning (EU) nr. 651/2014
- b) i overensstemmelse med de gældende statsstøtteregler undersøge, hvilke tjenester, der leveres af socialøkonomiske enheder, der kan defineres og finansieres som tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, f.eks. inden for integration af sårbare personer på arbejdsmarkedet, i socialt boligbyggeri eller inden for sundheds- og socialtjenester såsom børnepasning, ældrepleje eller handicappede. Kompensation for tjenester, der opfylder sociale behov, kan endda på visse betingelser fritages for anmeldelsespligten, uanset størrelsen af den modtagne kompensation, i henhold til Kommissionens beslutning af 20.12.2011 (2012/21/EU)⁸³
- c) udnytte mulighederne for at yde gennemslagslige de minimis-støttebeløb.

Beskatning

18. Uden at det berører statsstøttereglerne, henstilles det til medlemsstaterne at:

⁸³ Kommissionens afgørelse 2012/21/EU af 20. december 2011 om anvendelse af bestemmelserne i artikel 106, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på statsstøtte i form af kompensation for offentlig tjeneste ydet til visse virksomheder, der har fået overdraget at udføre tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse EUT L 7 af 11.1.2012, s. 3).

- a) sikre, at skattesystemerne ikke hindrer udviklingen af den sociale økonomi, og vurdere, om skattesystemerne i tilstrækkelig grad fremmer dens udvikling
- b) overveje skatteincitament for sektoren, hvis de ikke allerede findes, i overensstemmelse med deres socialpolitiske mål og den nuværende praksis i medlemsstaterne og i overensstemmelse med EU-retten, som kan omfatte:
 - i. fritagelse for selskabsskat på overskud, der tilbageholdes af socialøkonomiske enheder
 - ii. indkomstskatteincitament i form af fradrag eller skattnedsættelse til private og/eller institutionelle donorer eller en udpegelsesordning, i henhold til hvilken skatteyderne over for deres skattemyndigheder kan angive, hvor stor en procentdel af deres indkomstskattetilsvaret skal henføres til almennyttige enheder
 - iii. skattefritagelser for arbejdsløshedsunderstøttelse modtaget som et engangsbeløb for at lette virksomhedsoverdragelser til arbejdstagerkooperativer
- c) gennemgå efterlevelsbyrden for socialøkonomiske enheder og, hvor det er muligt, reducere den
- d) lette overholdelsen på et praktisk plan af almennyttige grænseoverskridende donationer til skattemæssige formål, f.eks. ved at udstede en standardformular for den modtagende enhed, der er etableret i en anden medlemsstat, om donationens størrelse, hvori både modtageren og donoren identificeres
- e) sikre, at socialøkonomiske enheder ikke anvendes til skatteunddragelse, skatteundgåelse, aggressiv skatteplanlægning eller hvidvaskning af penge, samtidig med at det sikres, at de dermed forbundne administrative procedurer er effektive og forholdsmæssige.

Måling og forvaltning af sociale virkninger

- 19. I overensstemmelse med Kommissionens foranstaltninger, der er omhandlet i punkt 22, litra a), nr. v, henstilles det til medlemsstaterne at støtte udbredelsen af metoder til måling og styring af virkninger, navnlig ved at:
 - a) indarbejde praksis og metoder til måling og forvaltning af sociale virkninger i de nationale politikrammer og programmer, der er knyttet til den sociale økonomi
 - b) yde skræddersyet støtte baseret på god praksis for at hjælpe socialøkonomiske enheder med at indføre enkle og praktiske metoder til måling og forvaltning af virkninger, der forbedrer deres resultater, demonstrerer deres sociale indvirkning og letter adgangen til virkningsdrevet finansiering
 - c) tilskynde socialøkonomiske enheder til at måle deres virkning ved at opbygge kapacitet gennem målrettet finansiering og til at anvende en del af de offentlige midler, de modtager (tilskud eller kontrakter), til at måle deres sociale virkninger.

Synlighed og anerkendelse

- 20. Medlemsstaterne henstilles til at øge bevidstheden om den sociale økonomi og om, hvordan den bidrager til at nå sociale og miljømæssige mål, navnlig gennem:

- a) indførelse eller tilpasning af specifikke retlige former, retlige statusser, mærker og/eller certificeringsordninger for den sociale økonomi på grundlag af vurderinger af deres potentielle merværdi og overveje en potentiel frivillig gensidig anerkendelse af mærker og certificeringer, der anvendes i andre medlemsstater. Sådanne vurderinger bør se på, i hvilket omfang de kan forbedre forståelsen af sektoren og støtte dens udvikling ved at give adgang til specifikke fordele (såsom skatteincitamenter eller fleksibilitet i specifikke udbud/udbudsprocedurer). Kommissionen vil støtte dette arbejde som beskrevet i punkt 22, litra a), nr. vi)
 - b) tilrettelæggelse og finansiering af kommunikationskampagner og oplysningsarrangementer om den sociale økonomi, herunder for de yngre generationer, i samarbejde med de relevante forvaltningsniveauer og andre institutioner (f.eks. universiteter)
 - c) udbredelse af vellykkede pilotinitiativer og god praksis under ledelse af socialøkonomiske enheder, fremme af foranstaltninger til at kopiere og opskalere denne gode praksis gennem socialøkonomiske netværk og offentlig kommunikation.
21. Det henstilles til medlemsstaterne at overvåge socialøkonomiens udvikling og resultater ved at stimulere forskning og indsamle statistikker og kvantitative og kvalitative data, navnlig gennem:
- a) optimal udnyttelse af den tilgængelige støtte fra Kommissionen til at udvide deres nationale regnskabssystemer med henblik på at indsamle supplerende og sammenlignelige data (satellitregnskaber) og centrale husstandsundersøgelser (såsom arbejdsstyrkeundersøgelsen og de undersøgelser, der indgår i EU-SILC) med henblik på at indsamle oplysninger om deltagelse i den sociale økonomi, herunder opdelt data om køn og alder (og om muligt andre opdelinger) for at forstå indvirkningen på jobskabelsen
 - b) tilskyndelse til samarbejde om udvikling af statistikker mellem offentlige myndigheder, forskningsorganisationer og den sociale økonomi og samtidig udvide viften af informationskilder såsom registre, administrative data, undersøgelser og folketællinger med henblik på at indsamle nøjagtige data
 - c) støtte til akademisk og uafhængig forskning i socialøkonomiske emner.

EU-STØTTE

22. Rådet hilser det velkommen, at Kommissionen agter at støtte gennemførelsen af denne henstilling ved at samarbejde med medlemsstaterne om at udvikle befordrende politiske og lovgivningsmæssige rammer for den sociale økonomi. Dette omfatter bl.a.
- a) gennemførelse af de initiativer, der er bebudet i handlingsplanen for den sociale økonomi, herunder:
 - i. lancering og vedligeholdelse af EU's socialøkonomiske portal, et klart kontaktpunkt for socialøkonomiske interessenter, hvor de kan finde oplysninger om EU-finansiering, politikker, netværk/platforme og initiativer, herunder kapacitetsopbygning
 - ii. offentliggørelse af analyser af de eksisterende beskatningsrammer for socialøkonomien og af den skattemæssige behandling af

grænseoverskridende almennyttige donationer og af princippet om ikkeforskelsbehandling

- iii. fremme af peerlæringsmuligheder for offentligt ansatte om emner vedrørende den sociale økonomi ved at arrangere webinarer og workshopper. Disse arrangementer kan baseres på kortlægning og indsamling og udveksling af god praksis inden for en række politikområder, der er relevante for sektoren, så deltagerne kan dele viden og udpege vellykkede strategier. Arrangementerne kan også tjene som en mulighed for regelmæssig udveksling af bedste praksis og peerlæring mellem socialøkonomiske koordinatore fra medlemsstaterne
- iv. indsamling af kvalitativ og kvantitativ dokumentation for, hvordan socialøkonomien fungerer i medlemsstaterne, herunder ved at støtte forskning under Horisont Europas arbejdsprogram for 2023-2024⁸⁴
- v. støtte til udviklingen af måling og forvaltning af sociale virkninger ved at kortlægge og gennemgå eksisterende praksis, herunder hvordan de opfylder socialøkonomiske enheders behov og kapacitet, for at forbedre forståelsen og lette udbredelsen heraf⁸⁵. Dette arbejde vil blive udført i tæt samråd med interessenterne og vil sigte mod at udvikle enkle standardmetoder for socialøkonomiske enheder til at vurdere og påvise deres sociale virkninger
- vi. iværksættelse af en undersøgelse af nationale socialøkonomiske mærker og certificeringsordninger, der kortlægger aktuelle initiativer, identificerer god praksis, fælles træk og kriterier og giver medlemsstaterne en fælles tilgang og vejledning med henblik på frivillig gensidig anerkendelse
- vii. tilbud til medlemsstaterne om teknisk støtte til reformer, der har til formål at sætte skub i den sociale økonomi både bilateralt og mellem flere lande
- viii. fremme af tværnationalt samarbejde inden for social innovation gennem det europæiske kompetencecenter for social innovation, den europæiske konkurrence om social innovation og det fremtidige netværk af sociale iværksættere og innovatorer, der støttes under programmet for det indre marked
- ix. støtte til den fælles gennemførelse af omstillingsforløbet for det industrielle økosystem for "nærøkonomi og social økonomi"⁸⁶ ved at indsamle interessenternes tilsagn og lette samarbejdet mellem økosysteminteressenter om den grønne og den digitale omstilling

⁸⁴ Kommissionens gennemførelsesafgørelse om vedtagelse af arbejdsprogrammet for 2023-2024 inden for rammerne af særprogrammet til gennemførelse af Horisont Europa — rammeprogrammet for forskning og innovation og om finansieringen heraf (COM(2022) 7550).

⁸⁵ Kommissionen offentliggør sammen med OECD en rapport, der identificerer og udformer skræddersyede tilgange, som allerede er gennemprøvet af socialøkonomiske enheder i Europa, og som ser på deres formål, omfang og hovedtræk og illustrerer god praksis.

⁸⁶ Rapport "[Omstillingsforløb for nærøkonomi og social økonomi](#)".

- x. fortsat forbedring af adgangen til finansiering for sociale virksomheder og andre socialøkonomiske enheder, f.eks. gennem de finansielle produkter under InvestEU-programmet
 - xi. anvendelse af socialt ansvarlige indkøbspraksisser i Kommissionens udbudsprocedurer
 - xii. opgørelse af status over gennemførelsen af planen
- b) overvågning og vurdering af gennemførelsen af denne henstilling
 - c) på grundlag af medlemsstaternes rapporter, jf. punkt 26, udarbejdelse af en rapport, om evalueringen af de foranstaltninger, der er truffet som reaktion på denne henstilling, og som skal forelægges Beskæftigelsesudvalget og Udvalget for Social Beskyttelse til drøftelse.

GENNEMFØRELSE, KONTROL OG EVALUERING

- 23. Det henstilles til medlemsstaterne, at de vedtager eller ajourfører deres socialøkonomiske strategier senest 18 måneder efter vedtagelsen af denne henstilling.
- 24. For at sikre en vellykket gennemførelse af denne henstilling henstilles det til medlemsstaterne at revidere og forbedre deres administrative og institutionelle strukturer på alle forvaltningsniveauer, f.eks. ved at:
 - a) oprette en "one-stop-shop" for at kunne yde nem og gnidningsløs støtte til socialøkonomiske enheder på områder såsom adgang til finansiering og anden støtte
 - b) oprette lokale og/eller regionale socialøkonomiske kontaktpunkter, der fungerer som ambassadører for den sociale økonomi og fremmer sektoren, yde peer-to-peer-støtte, lette adgangen til EU-finansiering og national finansiering og samarbejde med nationale og regionale myndigheder, der forvalter EU-midler
 - c) udpege socialøkonomiske koordinatore i nationale offentlige institutioner. Disse koordinatore bør have et klart mandat, et klart ansvar og tilstrækkelige ressourcer til at muliggøre en effektiv koordinering og overvågning af henstillingen og til at sikre konsekvens i den politiske beslutningstagning på tværs af ministerier og med EU-institutionerne.
- 25. Det henstilles til medlemsstaterne at overvåge og evaluere deres gennemførelse af denne henstilling på nationalt plan, herunder gennem regelmæssig dialog med regionale og lokale myndigheder og socialøkonomiske enheder for at informere, rådgive og ledsage evalueringen, overvågningen og gennemførelsen af deres socialøkonomiske strategier.

26. Det henstilles til medlemsstaterne, at de aflægger rapport til Kommissionen om deres fremskridt med gennemførelsen af henstillingen senest fire år efter dens vedtagelse og igen fem år derefter.

Udfærdiget i Strasbourg, den [...].

På Rådets vegne

Formand